

1 svedočite pred ovim Sudom. Da li me čujete na jeziku koji razumete?

2 SVEDOK: Čujem.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pre početka iskaza, Pravilnik o postupku
4 i dokazima iziskuje da date svečanu izjavu da ćete govoriti istinu, celu istinu
5 i ništa osim istine. Poslužitelj Vam je sada upravo predao tekst. Molim Vas da
6 date svečanu izjavu.

7 SVEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i ništa
8 osim istine.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. Izvolite sedeti, gospodine
10 Đorđeviću.

11 SVEDOK: SLAVKO ĐORĐEVIĆ

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Najpre će Vas ispitati gospodin Josse,
13 zastupnik Odbrane.

14 Izvolite, gospodine Josse, imate reč.

15 Ispituje g. Josse:

16 [Branilac ispituje putem prevodioca]

17 P: Vaše ime je Slavko Đorđević. Rođeni ste u opštini Foča, zar ne?

18 O: Da.

19 P: Tamo ste živeli veliki broj godina i radili ste u bolnici kao
20 tehničar, zar ne? I dan-danas radite kao načelnik tehničke službe u hirurgiji,
21 zar ne?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. Glavni medicinar na hirurgiji, da.

2 P: 1990. godine ste živeli u samom gradu Foča, zar ne?

3 O: Da.

4 P: To je grad koji u to vreme je otprilike bio tako da je 50%

5 stanovništva bilo srpsko stanovništvo, 50% muslimansko?

6 O: Da.

7 P: Otprilike u tom gradu u tom gradu je bilo nekih 15.000 stanovnika,

8 zar ne?

9 O: U samom gradu, da.

10 P: Ukupan broj stanovnika opštine Foča je bio oko 40.000?

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, nije li ovo sve već u

12 unapred presuđenim činjenicama? Dakle, činjenica od 327 - po popisu iz 1991.

13 godine u opštini Foča je bilo toliko i toliko stanovnika? Mi sada govorimo o

14 stvarima o kojima je već doneta odluka.

15 G. JOSSE: [simultani prevod] Idemo dalje.

16 P: Kada je reč o Vašoj biografiji, Vi ste bili član Komunističke partije

17 od 1974. do 1978., zar ne?

18 O: Da.

19 P: Bili ste poslanik u kongresu BiH kao predstavnik zdravstvene službe

20 Foče, zar ne?

21 O: Samo jednu malu zamjenu: bio sam poslanik zdravstva od 1974. do

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 1978., a član Saveza komunista u bivšoj Jugoslaviji do raspada.

2 P: Prekinuću Vas, moja je greška. Dakle bili ste član Komunističke
3 partije do 1990. godine, a od 1974. do 1978. godine ste bili poslanik zdravstva
4 u kongresu, zar ne?

5 O: Da. Da.

6 P: Pristupili ste SDS-u 1990., zar ne?

7 O: Da.

8 P: I zapravo, nedavno ste postali poslanik, odnosno odbornik SDS-a u
9 Skupštini opštine Foča?

10 O: Na novim izborima postao sam član odbora SDS-a u Foči. To je to.

11 P: A o kojim to izborima govorimo?

12 O: Skoro je u Foči zbog prestanka rada jednog člana SDS-a morao biti
13 izbor novog rukovodstva SDS-a u Foči.

14 P: Vratimo se na novembar 1990. godine, želeo bih da Vam postavim
15 pitanje u vezi jednog sastanka, skupa, na fudbalskom stadionu u Foči. Reč je o
16 jednom skupu SDS-a na kome ste prisustvovali, zar ne?

17 O: Da.

18 P: Koliko je ljudi bilo prisutno na tom skupu?

19 O: Trebalo bi da bude desetak hiljada na tom sastanku na igralištu.

20 P: Da li ste Vi bili jedan od tih 10.000 ljudi ili ste pak aktivno
21 učestvovali?

22 O: Samo sam bio učesnik, prisutni. Ništa više.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Iste godine, 1990. godine u Foči su porasle tenzije, zar ne?

2 O: Da.

3 P: Želeo bih da Vas pitam nešto o televizijskom programu i na koji način
4 se to odrazilo na tenzije.

5 O: Znaite, mi smo gledali stalno televiziju i bilo je nekog preglasavanja
6 u Skupštini, gdje su naši delegati iz Foče bili prisutni. Jedan od njih je bio
7 Šainpašić Šaja. On je tada na Skupštini - to je bilo prenošeno na televiziji,
8 jedna od malih greški koje se nama nisu svidjele - pjevao pjesmu "plovi patka,
9 plovi guska, ova zemlja biće Turska". On je tada, još 1990. godine,
10 nagovještavao neke tenzije između Srba i Muslimana. To smo mi slušali na
11 televiziji, što nam se nije svidjelo.

12 P: Kad je reč o oružju, da li Vam je bilo poznato da je neko naoružan,
13 imajući na umu te tenzije koje su rasle?

14 O: Oružje je počelo mnogo kasno. Oružje je počelo negde pred sami rat u
15 avgu... u... 1992. godine, početkom. Ja sam gledao mojim očima naoružavanje
16 komšije Šaje koji je iz svoje garaže, gledao sam s prozora, oko četrdesetak
17 puški podijelio komšijama. I to uveče se podijeli i onda idu na dežurstva. To je
18 bilo početkom 1992. godine. Znači ti... te mjesece.

19 P: Zaustaviću Vas tu. Govorićemo o tome nešto kasnije. Ali, pre toga
20 želeo bih da Vas pitam o jednom događaju koji se odigrao u "Fočatransu". To je
21 javno transportno poduzeće u Foči, zar ne?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Taj događaj se odigrao marta 1990., zar ne?

3 O: Da.

4 P: Da li je usled tog događaja došlo do porasta nelagodnosti među
5 stanovništvom?

6 O: Da. Ali, moram malko objasniti. "Fočatrans" je javno preduzeće za
7 prevoz i tu je bilo zaposlenih i Srba i Muslimana. Na čelu je bio Musliman. Zbog
8 nekih neugodnosti, pojma nemam kojih, otpustili su nekoliko Srba s posla.
9 Poslije toga nastale su male demonstracije ispred opštine, ispred *Politike*. I tu
10 je dv... jedno dva dana bila demonstracija. Najednom su se Muslimani izgubili iz
11 tih demonstracija. Niko više nije izlazio na demonstracije, samo Srbi. Da bi se
12 Srbi umirili, pozvali su specijalce iz raznih krajeva, iz Sarajeva. Na čelu je
13 bio neki Vikić koji je bio za vreme rata Alijin specijalac, šef specijalne
14 grupe. Tada je maksimalno pretučen narod srpski u Foči na demonstracijama,
15 rastjeran. I to je Srbe demoliralo, naljutilo. Prosto nismo bili svjesni što nas
16 tuku, zato što su bile mirne demonstracije. Samo su se tražile pravde u
17 preduzećima i ništa više. To je jedna od tenzija bila.

18 P: Želeo bih takođe da Vas pitam o prvom sastanku SDA u Foči. Da li ste
19 bili očevidac tog sastanka, skupa?

20 O: Skup SDA se održao na Pijesku, zvano mjesto Pijesak. To je na desnoj
21 obali Drine pored mog stana na 50 metara. To je prostor sa veličine dva
22 igrališta, to je jedan prostor pored Drine. Došlo je naroda toliko kol'ko je
23 moglo stati na puna dva stadiona. Znači, ne zna se koliko je broja bilo. To je
24
25
26
27
28
29
30

1 bilo mnogo ljudi.

2 I nije više u pitanju što je održan sastanak, nego što su bile lagane
3 provokacije Srba. Tu je govoreno dosta na tom sastanku. Bili su prisutni i neki
4 Srbi na SDA. Ja sam bio pri kraju sa... tog igrališta i slušao sam i ja
5 diskusije. A sve je dobro bilo dok ljudi nisu pošli s kolima kroz Foču sa
6 podignuta dva prsta, sa zastavama, sa amblemima, sa dovikivanjima i
7 provokacijama. To su bile greške koje se nama nisu svidjele. I to je jedna od
8 vrsta tenzija koje su stvarali u Foči.

9 P: Želeo bih da govorim o tome na par načina. Naime, imam ovde kartu
10 grada Foče.

11 G. JOSSE: [simultani prevod] Karta nije u boji. Odnosno, imamo jednu
12 kartu u boji i imamo dva primerka crno-bele karte. Molim da se karta u boji
13 stavi na grafoskop.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim poslužitelja da to učini.

15 G. JOSSE: [simultani prevod]

16 P: Gospodine Đorđeviću, molim Vas - daću Vam štapić da to uradite -
17 molim da nam pokažete gde je Pijesak stadion na desnoj obali Drine na ovoj
18 karti?

19 O: Vidite, ovo je Drina. Ovo je Čehotina. Ovde je centar grada. Ovo je
20 Donje Polje sa većinom stanovništva Muslimana. Ovo je crveno KP dom, Kazneno-
21 popravni dom, gdje ćete čuti kasnije. Ovo je Pijesak. Al' moram da ka-

22 P: Ne, ne ne. Molim Vas.

23 O: Evo Pijeska. Evo će sam pritisko ovo. To je pored Drine jedan veliki
24 prostor Pijeska, ovde. Evo. Mislio sam da objasnim samo kako karta izgleda.

25

26

27

28

29

30

1 P: Ja ću Vas voditi i govorićemo o ovima mestima o kojima ste nam sada
2 nabrzo govorili i pokazali. Dakle sad ste nam pokazali gde je Pijesak, dakle na
3 obali Drine.

4 Sledeće pitanje za Vas je: zastave koje su bile izvešene, recite nam
5 kakve su to -

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, kada god svedok pokaže
7 na nešto na karti - kako bismo izbegli da kasnije osoba koja čita transkript
8 iskaza mora da gleda i video snimak - molim Vas da ukratko opišete. Na primer,
9 ako bih ja rekao svedok je pokazao na ono što se čini područje neposredno
10 severno od mesta gde se spajaju dve reke, od ušća dveju reka; odmah pored reke,
11 zeleno područje.

12 G. JOSSE: [simultani prevod] Bilo bi možda od pomoći da ponovo na ekranu
13 vidimo kartu. Ja je ne vidim.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako pritisnete na dugme kompjuter-
15 monitor, videćete kartu.

16 G. JOSSE: [simultani prevod] Hvala. Slažem se s Vašim opisom, časn
17 Sude.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Imate reč, izvolite.

19 G. JOSSE:

20 P: -

21 O: Pošto živim u Foči, tvrdim Vam da je ovaj prostor koji Vam pokazujem
22 kompletan do puta Pijesak na kome je bilo pokriveno sa narodom za vrijeme SDS-a.
23 I tu nema nikakvih... ima samo pored same ceste dvije stambene zgrade uz cestu.
24 Ovo sve ostalo je prostor Pijeska i zelene površine; igralište jedno veliko.

25

26

27

28

29

30

1 Tako se zove to. Treba li objašnjenje, još?

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Đorđeviću, mogu li Vas
3 zamoliti da odgovarate na postavljena pitanja, ali ne i da dajete dodatna
4 objašnjenja, osim ukoliko se to od Vas traži.

5 SVEDOK: U redu.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ukoliko gospodin Josse bude želeo da ima
7 nekih dodatnih pojedinosti, on će Vas pitati.

8 Izvolite nastaviti, gospodine Josse.

9 G. JOSSE: [simultani prevod]

10 P: U svom odgovoru, gospodine Đorđeviću, rekli ste da je to bio SDS-a.
11 Pretpostavljam da je to bio lapsus. Da ste mislili na SDA?

12 O: Da..

13 P: Hvala. Opisali ste zastave i simbole koji su bili na provokativni
14 način izvešeni. Recite nam o čemu se to radilo?

15 O: To su bile zelene zastave, dizanje dva prsta kroz prozor.

16 P: A po Vama, šta su ta dva prsta značila?

17 O: Ovo je znak sa dva prsta za Muslimane, a tri prsta je srpski znak. I
18 kad jedno drugom pokazuju ta dva prsta, oni pomalo vrijeđaju, znate. To su... To
19 je taj znak.

20 P: Takođe ste rekli da su vikali, uzvikivali poruke, parole. Kakve
21 parole su uzvikivali dok su išli u toj paradi kroz Foču?

22 O: Čule su se razne parole: "Ovo će biti zemlja naša, zemlja

23

24

25

26

27

28

29

30

1 muslimanska. Ovo će biti naše. Morate se seliti". To su te male parole koje smo
2 m... koje su građani slušali. Provocirali. Ali, to se nije moglo promijeniti,
3 kad su kola naišla i prođu. Samo pronesu i zastave i parole i... kolon... kola
4 su bila u...u prolazu. To se sve dešavalo brzo, ali provokativno.

5 P: Želeo bih da sada pređemo na ono o čemu ste nam maločas govorili,
6 odnosno da govorimo o naoružavanju ljudi u Foči. Mislim da ste rekli da se s
7 time počelo u proleće 1992. Zar ne?

8 O: Da.

9 P: Rekli ste da ste to videli sa svog prozora kuhinje. Mislim da ste nam
10 rekli šta ste videli. Nema potrebe da se na to vraćamo. Usled toga što ste
11 videli da se dele puške, recite nam šta ste Vi uradili?

12 O: Kad je stanovništvo vidjelo da se Muslimani naoružavaju, onda smo i
13 mi tražili naoružanje. Odmah poslije njihove podijele naoružanja, ja sam lično
14 dobio pušku. U Foči smo imali, u Ustikolini, Jugoslavensku narodnu armiju. U
15 Foči uz... prema izlazu iz Foče, prema Godjenu, smo imali jednu vojn... jedan
16 vojni hangar, tu je bilo oružja. I kol'ko sam ja saznao, al' nisam bio prisutan,
17 i nama su takođe dijelili oružje iz tih magacina. Ko ih je dijelio, to ja ne
18 mogu dokazati. Ali, znam da mi je, da su mi dva momka, neki Tomović i Mandić,
19 donijeli pušku koju sam ja isto čuvao, ali je nikad nisam upotrebio, jer sam bio
20 medicinar. Ostala mi je u kući i nisam je upotrebio nikad.

21 /nerazgovetno/ se tako i narod naoružavao iz druge strane.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, iz presuđenih činjenica
2 vidim da, nekoliko meseci pre izbijanja sukoba u Foči, i Muslimani i Srbi su
3 počeli da se naoružavaju lakim naoružanjem, premda to Muslimani nisu mogli da
4 urade isto tako brzo kao Muslimani /prevod engleskog transkripta: "Srbi"/ koji
5 su se bolje spremili za sukob.

6 Prvi deo ove rečenice čini se da je nešto što sada Vi ponovo pokušavate
7 da utvrdite. Ili pak ima nekih pojedinosti na koje -

8 G. JOSSE: [simultani prevod] Potrebno je da svedok u opštim crtama o
9 tome govori, kako bi preostali deo njegovog iskaza imao smisla. Ja bih mogao sad
10 ceo ovaj iskaz da imam u samo nekim fragmentima, mogao bih i više da postavljam
11 sugestivna pitanja nego što sam dosad radio; na šta sam itekako spreman.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pretresnom veću je potrebno da zna da li
13 Vi predočavate dokaze kojima osporavate presuđene činjenice ili pak ne. Jer, u
14 protivnom, ukoliko to ne činite, naravno, možete reći da su važne stvari koje je
15 svedok lično video, s obzirom na ono o čemu će kasnije govoriti. Ali,
16 naoružavanje Muslimana i Srba je nešto što već imamo; osim ukoliko želite to da
17 osporite, naravno. Ali ja nisam stekao utisak da je to Vaša namera.

18 Želeo sam da Vam skrenem pažnju -

19 G. JOSSE: [simultani prevod] Upravo suprotno. S pravom ste primetili, i
20 svedok je prihvatio to što piše u presuđenim činjenicama.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To ste, dakako, primetili još ranije. Ja
22 sam to rekao iz opreza. Ali, ukoliko su njegova lična opažanja potrebna s

23
24
25
26
27
28
29
30

1 obzirom na njegov kasniji iskaz, onda to prihvatamo. Ali, istovremeno želeo bih
2 da Vam skrenem pažnju da se ne vraćamo na stvari koje već imamo u presuđenim
3 činjenicama.

4 G. JOSSE: [simultani prevod] Ovo je nešto o čemu bi gospodin Stewart
5 možda trebao više da govori nego ja, ali na kraju krajeva, ukoliko se služimo
6 pravilom 89(F) za izvođenje dokaza, po mom mišljenju, potrebno je da svedok
7 govori o svom iskazu makar u opštim crtama. Jer, ono što ja pokušavam da pokažem
8 je porast tenzija usled kojih je došlo do rata u konkretno ovoj opštini. Ukoliko
9 on ne govori o tome da su obe strane bile naoružane, onda njegov iskaz nema
10 smisla.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, izvolite.

12 G. TIEGER: [simultani prevod] Ne želim da sad od toga pravimo nekakav
13 problem. Meni se samo čini da ubuduće, ako bude pružena prilika da druga strana
14 iznese šta zapravo ima namjeru dobiti od svjedoka, možda bi se ipak trebalo
15 razmotriti da se to naravno dogodi a da svjedok nije prisutan. Međutim, u ovoj
16 konkretnoj situaciji -

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne. Mene treba za to kriviti, u
18 određenoj mjeri.

19 Gospodine Josse, možete nastaviti. Vidjeti ćemo kako će se stvari
20 odvijati, ali ako pogledate presuđenu činjenicu 333, onda ćete vidjeti da su
21 napetosti bile nešto -

22 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja, nažalost to nemam pred sobom.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U svakom slučaju, u svjetlu ovog što je
24
25
26
27
28
29
30

1 rekao gospodin Tieger, bolje da sad ja ne govorim o tome. U svakom slučaju,
2 jeste li pogledali taj materijal u posljednje vrijeme?

3 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa nisam trebao to napraviti u skorije
4 vrijeme, a trebao sam zapravo.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pobrinite se da tokom pauze pročitate
6 relevantan dio.

7 G. JOSSE: [simultani prevod] Razumijem.

8 Molim Vas, samo trenutak strpljivosti.

9 [Obrana se savetuje]

10 G. JOSSE: [simultani prevod] Potruditi ću se da ih dobijem i prije
11 pauze.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naravno, naravno. I sada možete
13 nastaviti, gospodine Josse.

14 G. JOSSE: [simultani prevod]

15 P: Gospodine svjedoče, želim Vas sada konkretno pitati nešto u vezi sa
16 bolnicom i događajima iz marta 1992. Bolnica je do tog trenutka funkcionirala
17 kao bilo koja bolnica, zar ne?

18 O: Da.

19 P: U to vrijeme su određeni pojedinci počeli da se sklanjaju u tu
20 bolnicu.

21 O: Da.

22 P: Ukratko, recite nam, tko su ti ljudi bili, ti ljudi koji su se
23 sklonili u bolnicu?

24 O: Pa znate, bolnica je velika, može da primi 520 bolesnika i imala je
25 mnogo prostorija. Svaki zaposleni radnik, pa i ja, sam pred sami rat, kad sam
26 vidio da će rat nastati, doveo svoju porodicu i djecu; i dole sam bio u bolnici
27 cijelo vrijeme. I tako su radili svi medicinari i srpske i muslimanske
28 nacionalnosti bez ikakvih problema. Tu su boravili sve dok nisu napustili
29 bolnicu, što ćete čut' kasnije.

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 P: A što se tiče same Foče, da li je u to vrijeme već bilo kretanja
2 stanovništva, odlazaka ili dolazaka?

3 O: Kad je počeo rat, 8. aprila, odmah je 9. aprila došlo puno naroda
4 muslimanskog u Foču u bolnicu, ne zato što nije imalo mjesta u gradu, nego što
5 su se bojali rata i da se sklone. Puni su hodnici bili muslimanske djece,
6 staraca, čak i omladine. I tu su dve-tri noći bili u bolnici dok nisu srpske
7 snage zauzele... ne znam, zauzele Foču. I onda su oni tada napustili bolnicu,
8 jednostavno preko noći, zato što su se plašili odmazde, iako to niko na njih ...
9 nikakav pritisak naredio, niti da se nasele niti da se isele iz bolnice, niti ih
10 je neko maltretirô i jednu jedinu osobu.

11 P: To nije zapravo odgovor na ono što sam Vas ja pitao. Ja sam Vas pitao
12 kako je bilo u samoj Foči. Sad zanemarimo bolnicu. Recite, da li je u samom
13 mjestu Foči počelo sa premještanjem stanovnika? Da li su neki odlazili iz jednog
14 kraja u neki drugi kraj Foče?

15 O: Ah, da. Nisam to razumio bio. Iz Donjeg Polja gdje sam ja stanovao,
16 bilo je više Muslimana nego Srba. Svi imalo pokretni, imalo mladi, sklonili su
17 se u mjesta gdje je bilo više Srba, kao blizu crkve, u Čerezluk; tu je bilo
18 najviše Srba. A iz Čerezluka i iz centra su se ljudi sklanjali, muslimanski, u
19 svoj prostor, gdje ima više Muslimana, kao Donje Polje. Znači, tražili su mjesto
20 gdje su bezbjedniji.

21 P: A stariji ljudi? Da li su se i oni mogli seliti?

22 O: Moja zgrada ima šest spratova. Pola je Srba, pola Muslimana. Ostali
23 su u mojoj zgradi samo stariji ljudi, starije žene i stariji muškarci i čekali

24

25

26

27

28

29

30

1 su početak rata. Svi ostali su se sklonili, pa sam i ja otišô u bolnicu na radno
2 mjesto i nisam ni izlazio iz bolnice.

3 P: Želim Vas sada nešto pitati o jutru 7. aprila 1992. godine i o tome
4 na što ste naišli kada ste se vraćali na posao i na cesti nešto vidjeli.

5 O: Poslednji dan mog boravka u kući je bio 7. Ujutro kad sam ustao, sa
6 balkona sam vidio jedan veliki kamion ispred zgrade gdje sam stanovao
7 pa...popriječen. I tu je bila prva barikada. Tada sam s telefonom nazvao - sam
8 sa spavao u kući - nazvao svoju kolegicu Zuko Sehku, Muslimanku koja je bila
9 meni dobra prijateljica i rekô sam: "Evo barikada, ja moram u bolnicu. Ne znam
10 kako ću proć'." Tada sam izašao iz zgrade, došao do KP doma, do Kazneno-
11 popravnog doma - to je na pola puta do bolnice. Tada je bila nova barikada. Tu
12 je bio moj kolega Uzinović Enes, policajac u rezervi. Nisu mi pravili nikakve
13 probleme jer su me poznali. Propustili su me i prošô sam u bolnicu. Tada, 7., je
14 bilo dvije-tri barikade u Foči i to rano. Preko dana nisu bile barikade.

15 P: Siguran da što se tiče ovoga mogu postaviti sugestivno pitanje: Vaš
16 je otac umro u noći sa 7. na 8. aprila. Jesam li u pravu?

17 O: Da.

18 P: Vi ste ga sahranili 8-og.

19 O: Ja sam bio u bolnici kad me je direktor obavijestio da mi je otac
20 umro. Pošto su počele barikade, nisam mogao otići gore. Obukli... obukô sam

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Jeste li uredu?

2 O: bijeli mantil, i još nekoliko mojih kolega, u sanitet. Svi smo obukli
3 bijele mantile i pošli smo prema selu koje se zove Bogavići. To je uz Čehotinu,
4 na 17 kilometara od Foče. Naišô sam na Godjenu na barik...

5 P: Samo trenutak, molim. Zamoliti ću Vas da samo pokažete na karti gdje
6 se nalaze te lokacije.

7 O: Evo još opet da Vam kažem: ovo je Foča, ovo je Drina, ovo je
8 Čehotina. Pored Čehotine ide se 17 kilometara, ovdje negdje - moja kuća gdje sam
9 rođen i moja porodica. Znači, od Bogavića, između Preljuće i Foče. Selo
10 Bogavići. Mislim na kartama ima, ovde ga nema.

11 G. JOSSE: [simultani prevod] Mi imamo i kartu cijele opštine, pa ako će
12 to biti od koristi, ovo u boji može da se stavi na grafoskop.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je već ušlo u spis u sklopu onog
14 svežnja karata.

15 G. JOSSE: [simultani prevod] Da. Tako je. Nadam se da će nas ovo dovesti
16 do nečega, zato i inzistiram na ovom pitanju.

17 SVEDOK: Ovdje je Foča. Bogavići su ovdje. To znači, da smo mi sa
18 suprotne strane. Evo Bogavića ovdje. Vidite? Mi smo išli iz Foče prema Slatini,
19 ovako, i došli do 'vde. 17, oko 17 kilometara do kuće. "Bogavići" piše.

20 G. JOSSE: [simultani prevod]

21 P: Da. Da biste -

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, samo za zapisnik,

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Bogavići se nalaze na sjevernom dijelu ove karte, otprilike negdje u srednjem
2 dijelu sjevernog pojasa općine.

3 G. JOSSE: [simultani prevod]

4 P: Da biste stigli do Bogavića, na kakve ste prepreke naišli?

5 O: Na Godjenu smo naišli na jednu barikadu gdje su bili naoružani
6 muslimanski polic... rezervni policajci. Poznali su me. Nisu mi ni riječ rekli,
7 samo "možete proći", jer su me vidjeli u bijelom mantilu u sanitetu. Dalje,
8 odatle jedno pet-šest kilometara, naišli smo na dvije barikade fizičke. Preko
9 puta je bio jedan veliki balvan, jedno drvo koje smo sklonili. A desetak-
10 dvadeset metara dalje smo našli gomilu kamenja. To su seoski Muslimani stavili
11 barikadu da niko ne može preći. Ali tu nije bilo nikoga. Mi smo to sklonili i
12 bezbjedno došli do kuće.

13 P: A prilikom povratka, da li je bilo poteškoća?

14 O: Na groblju je bilo čak i dva Muslimana na sahrani. I tada sam vidio -
15 i pričali su mi... pričala mi je porodica koja je živila na selu - neku napetost
16 između Srba i Muslimana. Vratio sam se sa tom posadom u Foču u šest sati,
17 produžio pravo u bolnicu. Na putu nije bilo više ni jedna barikada. Oni su se
18 sklonili. Ušao sam u bolnicu u šest sati i tu ostao do daljnjeg.

19 P: I zatim ste nastavili raditi?

20 O: Da.

21 P: Kada ste te večeri, dakle 8. aprila, bili u bolnici, recite šta ste
22 iz bolnice vidjeli da se događa u nekim dijelovima mjesta?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: 8. aprila po dolasku u bolnicu, negdje kasno, možda osam-devet sati,
2 počelo je iznenada pucanje sa svih strana Foče. Muslimani su držali lijevu
3 stranu Drine zvano Šište. Srbi su držali desnu stranu Drine zvano Čelovina. Sa
4 svih strana su pucali. Te večeri nije niko došao ranjen, ali smo iz bolnice
5 vidjeli - sa hirurškog odeljenja, sa terase, obzirom da je pet... četiri sprata
6 - vidl'i smo prve plamenove zapaljene kuće. I vodila se žestoka pucnjava.
7 Uglavnom smo to čuli.

8 P: Zamoliti ću Vas da ponovo pogledamo onu kartu, kartu samog mjesta
9 Foče. Ne ovu. Gdje ste vidjeli te plamenove?

10 O: Sad ako Vam nije teško da pokažem. Bolnica je ovdje. Plamenovi su
11 bili sa lijeve strane, iz bolnice gledajući. To su bili od prvog mosta, od
12 hotela prema prema Čelovini - ovdje na ovom dijelu. Ovdje su kuće ispod ove
13 šume. Znači na dijelu kad se završavaju kuće, zadnje kuće pored Čelovine.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vijeće bi više voljelo kada bi sjever
15 bio prema gore, jer se ovako možemo zbuniti.

16 G. JOSSE: [simultani prevod]

17 O: Pa, ne znam. Evo da okrenem ovako. Znači samo da /nerazgovetno/.

18 P: Samo malo, samo malo, gospodine. Čekajte.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vijeće bi također željelo saznati točno
20 gdje se nalazi bolnica.

21 G. JOSSE: [simultani prevod] Da. Da. To sam i ja imao namjeru pitati.
22 Zato sam i rekao svjedoku da uspori.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Gospodine Đorđeviću, zamoliti ću Vas samo, dakle, da odgovorite na
2 pitanje i da nam sad pokažete bolnicu.

3 O: Evo bolnice.

4 P: Tako da napravite da ne pokrijete kartu. Tako. Sad je bilo bolje.
5 Hvala. Dakle sa sjeverne strane na rijeci, je li tako?

6 O: Odmah iznad rijeke, iznad ovog... ovih stanova.

7 P: A sada molim da pokažete gdje se nalazi centar Foče.

8 O: Između ušća Drine i Čehotine, to je glavni centar Foče. Ovo. Ovdje su
9 dva mosta.

10 P: Koja je udaljenost od centra mjesta pa do bolnice?

11 O: Kilometar i po, maksimalno.

12 P: A sada nam pokažite na karti - Ne, ne, ne. Nemojte mi mijenjati
13 kartu! Izvinite.

14 Dakle, gospodine, zamoliti ću Vas da ponovo pokažete ono područje gdje
15 ste vidjeli da gore kuće.

16 O: [pokazuje]

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Za zapisnik kažem da je svjedok pokazao
18 na područje koje se nalazi odmah iznad sjevernog, od dva mosta na Čehotini, u
19 blizini tog mosta, na desnoj obali Čehotine.

20 G. JOSSE: [simultani prevod]

21 P: Vi ste u bolnici saznali, dobili neke informacije, o tome čije to
22 kuće gore?

23 O: Mi smo saznali da kuće gore, prve kuće su zapaljene srpske. To
24
25
26
27
28
29
30

1 namjerno govorim zato što smo svi pitali da ne gore naše, zbog to... A tako smo
2 saznali kako, čije kuće gore. Kad smo vidjeli plamen, onda smo saznali da je
3 neko javio telefonom da gori kuća Kovača Moma, zubara Kovačevića, zatim
4 Obrenovića Draga i još jednog električara - ima tu u spisku. Četiri kuće su
5 zapaljene u nizu, pored same šume, ali to je blizu centra. Znači to je odmah iza
6 mosta, pored Čehotine jer je tu i kraj stanovništva, sta... kraj naselja. To je
7 prvo paljenje u Foči.

8 P: Dakle Vi nam možete dati imena tih ljudi čije su te kuće bile? Sad
9 ste ih spominjali, zar ne?

10 O: Da.

11 P: Kako ste saznali tu informaciju?

12 O: Ja sad rekoh: ja sam se interesovô da ne gori moja kuća jer je blizu
13 tu. Onda smo svi zvali telefonima komšiluk - gdje ko ima - šta to gori u Foči. I
14 vrlo brzo se sazna svaka informacija. I odmah smo za 10 minuta saznali da gore
15 kuće, reko sam, Kovačevića, Kovača, Obrenovića, Drakula. Te su četiri kuće
16 gorele.

17 P: Rekli ste da ste čuli pucnjavu. Time se nećemo sada baviti u ovom
18 trenutku. Prvi ranjeni borci počeli su u bolnicu stizati 9. aprila. Je li tako?

19 O: Da.

20 P: Točno je, a također je to, šire govoreći, već presuđena činjenica da
21 je Srbima trebalo otprilike desetak dana da zauzmu kontrolu nad Fočom. Je li
22 tako?

23 O: Da, da.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Htio bih sada da se počnemo baviti ranjenicima koji su dolazili u
2 Vašu bolnicu tokom tih deset dana. Recite, da li se moglo naslutiti po tome koji
3 su ranjenici bili, da je neka skupina, neka nacionalna grupa, bila više
4 zastupljena?

5 O: Foča je na neki način oslobođena tih borbi za desetak dana. Prva dva
6 dana, tri, došlo je dosta ranjenika i srpskih i muslimanskih. Tu uopšte nismo
7 mogli odlučiti kojih je bilo više, ali smo ih primali na hirurško odelenje. Ja
8 sam glavni medicinski tehničar na hirurgiji. Odgovorno tvrdim da smo ih jednako
9 tretirali, da smo ih smjestili u iste sobe, da nije bilo nikakvih ekscesa i da
10 su moji hirurzi operisali preko 60 teških ranjenika, i srpskih i muslimanskih,
11 da nijedan nije umro, a da smo dva-tri ranjena Muslimana, teško ranjena, poslali
12 na kliniku u Sarajevo - gdje postoji protokol, gdje postoji evidencija u
13 bolnici.

14 Ja je danas ovde nemam, ali ovo što izjavljujem, to je prava istina sa
15 hirurškog odeljenja. Bolesnici su se zadržavali na hirurgiji nekoliko dana dok
16 smo ih oporavili, potpuno oporavili, i kao oporavljene smo ih puštali. A dalje
17 su, kol'ko sam saznao, neke takve vojnike svraćali u Kazneno-popravni dom za
18 daljnje ispitivanje i zadržavanje. To je o ranjenicima.

19 P: Nakon što su borbe završile, Vi ste posjetili jednu lokaciju, to
20 jest, Elektrodistribuciju. Je li tako?

21 O: Da. Pored mog stana ima jedna velika firma, "Elektrodistribucija".
22 Kad se ra... kad je, kad su, kad je Donje Polje oslobođeno, mene je pozvao jedan
23 električar da mi dâ neki materijal iz moje kuće. Prije toga da Vam kažem da mi
24 je stan opljačkan za vrijeme ovih borbi, potpuno demoliran, otvoren i odnešeno
25 je mnogo stvari iz kuće. U tom "Elektrodistribuciji" mi je električar dao moju
26
27
28
29
30

1 olovku, malo veću patent olovku, gdje mi piše "Đorđević Slavko, medicinski
2 tehničar". To mi je bio pečat, ali je oni nisu smjeli otvoriti -

3 P: Samo se zaustavite na trenutak, gospodine Đorđeviću. Ne odgovarate na
4 moje pitanje. Moje pitanje je bilo jako jednostavno. A ja bih onda dalje od Vas
5 tražio. I, molim Vas, polakše govorite.

6 O: Izvinite.

7 P: Prvo što želim da utvrdimo je: tokom borbi ta "Elektrodistribucija",
8 recite, ona je bila korištena u jednu određenu svrhu. Je li tako?

9 O: Da.

10 P: U koju svrhu?

11 O: Priručna ambulanta za previjanje ranjenika sa strane Muslimana.

12 P: Zapravo je bila terenska bolnica, da tako kažemo, za Muslimane u
13 vrijeme borbi?

14 O: Mini ambulanta.

15 P: I kao što ste nam rekli, nakon što su borbe prestale, Vi ste otišli
16 tamo - to je bilo blizu Vašeg stana - i tamo ste pronašli neke Vaše stvari. Je
17 li tako?

18 O: Da.

19 P: Šta se dogodilo sa Vašim stanom?

20 O: Moj stan je demoliran. Ta puška koja mi je dodijeljena se... da je
21 imam u upotrebi, ja je nikad nisam uzeo, oni su je odnijeli. I odnijeli su i
22 dosta posteljine. Odnijeli su... ja sam medicinski tehničar, predavač prve
23 pomoći, imao sam torbu sa prvom pomoći. I nju su odnijeli. I tak'e sam dijelove

24

25

26

27

28

29

30

1 nalazio u toj "Elektrodistribuciji". Našô sam čaršafe, našô sam kutije sa imenom
2 i prezimenom moje porodice u... koje smo koristili u kući.

3 P: Jeste li Vi bili očevicem toga da su Srbi preuzeli kontrolu nad
4 Fočom?

5 O: Za pet-šest dana, da, ali, dok sam bio u bolnici nismo. Nko se nije
6 smio micati iz bolnice, nit' sam ja to mogô posjetiti, ni vidjeti.

7 P: Kada je postalo očigledno da će Srbi preuzeti kontrolu nad mjestom,
8 šta se dogodilo sa muslimanskim osobljem bolnice?

9 O: Za... za jedno 20 ili 25 dana, muslimansko osoblje iz bolnice je
10 napustilo bolnicu dobrovoljno. Niko nije maltretiran. I ja sam, po naređenju
11 tadašnjeg direktora, lično uzeo kombi, doktora Kučuka, doktoricu Asimu,
12 doktor...doktora Tafra i odveo ih u njihove stanove, jer je još uvijek bilo
13 bezbjedno, niko nije nikog dirao; što se tiče medicinskog osoblja. Posle dva-tri
14 dana saznao sam da su oni svi otišli u Jugoslaviju, bezbjedno, bez ikakvih
15 problema. To je medicinsko osoblje. Neke i sestre su otišle. Danas žive u...
16 Moja ta kolegica Zuko, koju sam maloprije pomenuo, danas živi u Danskoj.

17 P: Kada je ona otišla?

18 O: Odmah iza tih ljekara. Ja sam je lično dopratio do stana. Sjela je u
19 autobus sa kompletnom porodicom, sa dva sina i otišla u, otišla prvo u Crnu
20 Goru, a od Crne Gore... Sad živi u Danskoj. To sam isto uradio i sa Guhdijom
21 Refijom i Guhdijom Hamdom koji i danas radi na klinici u Sarajevu, u ortopedskoj
22 klinici. On je bio na hirurgiji. Odveo sam ga u stan, posjećivao. I na kraju je

23

24

25

26

27

28

29

30

1 otišô u Crnu Goru. Danas živi u Sarajevu.

2 P: Tokom tih deset dana, da li ste u bolnici vidjeli da je bilo bilo
3 kakve diskriminacije?

4 O: Odgovorno tvrdim da ne. Pazili smo svakog pacijenta isto. Na kraju,
5 to nam je zadatak medicinskih radnika svugdje u svijetu.

6 P: Kada je muslimansko osoblje otišlo, recite jesu li sa sobom uzeli
7 nešto od lijekova ili druge opreme?

8 O: Pa, ovi što su tad otišli, nisu nikad. Al', ima druga informacija: za
9 vrijeme priprema za rat, tada su nosili. Sad, ako treba, objasniću.

10 P: Da, molim Vas.

11 O: Ja sam, kažem, poslovođa na odelenju i primijetio sam da mi nestaje
12 određenih lijekova i zavojnog materijala. Ermin Kunovac je nosio po sto metara
13 gaze kući. I sestre su mi pričale da je odnio sto metara gaze. Šta će mu sto
14 metara gaze? Meni je jasno zašto. Bašić Emina, poslije završenog rata je u
15 svojoj kući u neispravnom zamrzivaču imala 25 kila vate. Jedan Mandžo,
16 medicinar, je imao stotinu ampula, stotinu ampula amonijaka, koje smo mi
17 kasnije, kroz neke stručnjake, shvatili da je to bilo namijenjeno za trovanje
18 vode.

19 I to su bile takve, tak'i primjeri. Evo, ja sam rekô ime i prezime, sa
20 dokazima.

21 P: Da li Vam je poznato kada je to bilo uzeto?

22 O: Rat je počeo 8-oga. Znači to bi moralo biti u m... negdje u martu, u
23
24
25
26
27
28
29
30

1 mjesecu martu. To su pripreme za ambulante, za lijekove, za liječenje, za rat.

2 P: Došli smo do trenutka kada je počeo rat. Nakon što su Srbi preuzeli
3 kontrolu u Foči, recite nam šta se desilo sa bolnicom?

4 O: Bolnica je nastavila i dalje raditi. I danas radi punom, punim
5 kapacitetom. I danas primamo Muslimane. Imamo i danas Muslimana na liječenju.
6 Bolnica je tada radila samo sa srpskim stanovništvom, jer su Muslimani
7 napustili. Radno osoblje, muslimansko, je napustilo. Sad momentalno nemamo
8 zaposlenih radnika Muslimana, jer nije niko ni tražio, niti ima takvih
9 povratnika kod nas.

10 P: Govorite bukvalno o sadašnjem trenutku, danas?

11 O: Da. Govorim. Nisam razumio, izvinite.

12 P: Mislim da ste otišli malo suviše napred, ja želim da govorim o 1992.
13 godini i o tome šta se desilo nakon što su Srbi preuzeli kontrolu nad Fočom.
14 Dakle, molim da se koncentrišete na taj period, gospodine Đorđeviću. Dakle,
15 bolnica je nastavila sa radom i mislim da ste nam rekli da je u njoj još uvek
16 bilo nekoliko muslimanskih pacijenata, zar ne?

17 O: Da.

18 P: Vi ste nastavili da radite u bolnici, zar ne?

19 O: Liječ...liječili smo ih kao svake druge pacijente. Onda smo zbog
20 bezbjednosti, zbog njih, uzeli jedan kombi, pokupili dvoje-troje ranjeno djece
21 koji su bili -

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Đorđeviću, pitanje je bilo da
23 li ste Vi nastavili da radite u bolnici. Recite nam da li ste radili.

24 SVEDOK: Da. Da. Da. Nisam razumio. Da.

25 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, nastavite gospodine Josse.

26

27

28

29

30

1 G. JOSSE: [simultani prevod]
2 P: U nekom trenutku 1992. godine, počeli ste da radite i na drugim
3 mestima, ne samo u bolnici, zar ne?
4 O: Da.
5 P: Jedno od tih mesta gde ste radili bio je KP dom, zar ne?
6 O: Da.
7 P: Rekli ste nam već da je to zatvor u Foči, zar ne?
8 O: Da.
9 P: Molim Vas da nam na karti pokažete gde je.
10 O: [pokazuje]
11 P: Da li je to ova velika crvena zgrada koju vidimo u sredini karte?
12 O: Da.
13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je blizu mosta koji je severno od
14 mesta Foča kad se ide rekom Drinom.
15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, nastavite.
16 G. JOSSE: [simultani prevod]
17 P: Koliko često, odnosno, koliko puta, 1992. godine ste bili u KP domu?
18 O: Pa, ja sam u KP dom išao jedno desetak puta da previjem one ranjenike
19 koji su bili kod mene na hirurgiji, jer smo ih izliječili, a da nastavimo samo
20 njihovo liječenje jer su bili oporavljeni u KP domu. Mene su slali kao iskusnog
21 medicinara da im podijelim lijekove za bolove i previjem.
22 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, svestan sam toga da od 462, pa
23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 sad imam veliki broj brojeva -

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ovo što se odnosi na KP dom je na
3 veći broj tačaka.

4 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja bih, uprkos tome, želeo da čujem od
5 svedoka o tome. Mislim da je jasno da Sud treba da sasluša svedoka.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Razumem, gospodine Josse. Mislim da je
7 sudska praksa Suda da se presuđene činjenice mogu osporavati, ali to se radi u
8 dva slučaja ili makar kada su utvrđene nakon rasprave - dakle, kada to nije bilo
9 na temelju priznanja krivice. Na osnovu onoga što vidim iz ovog sažetka po
10 pravilu 65ter, pogledajte poslednju rečenicu. Ona je stavljena u odrečnom
11 obliku, što svakako nije nešto što ide u prilog osporavanja presuđenih
12 činjenica.

13 Ja ne uskraćujem bilo kakvo pravo Odbrane da frontalno izvrši napad, da
14 tako kažem, ali, potrebno je za to više od onoga što imamo u ovom trenutku u
15 sažetku pravila 65ter. Ja to ovako kažem jer ne bih želeo da utičem na bilo koji
16 način na svedoka. Tako da mislim da ovo treba da imate na umu, ukoliko odlučite
17 da postavite pitanja na ovu temu.

18 G. JOSSE: [simultani prevod] Mislim da ovo možemo brzo da rešimo. Ja
19 očekujem od svedoka da nam prokomentariše o onome što zna o tom dokumentu o
20 kojem ste upravo govorili. Ništa više od toga.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pretpostavljam da neće biti potrebno
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 više od tri minute za to, tek da imamo u zapisniku.

2 G. JOSSE: [simultani prevod] Upravo tako.

3 P: Gospodine Đorđeviću, Vi ste otišli u KP dom. Mislim da sam pitao
4 koliko puta ste bili tamo i mislim da ste rekli da ste tokom 1992. godine tamo
5 bili nekih desetak puta, zar ne?

6 O: Da.

7 P: Odlazili ste tih deset puta iz konkretnih razloga, zar ne?

8 O: Da.

9 P: Koji je bio razlog? Zašto ste odlazili u zatvor?

10 O: U zatvoru je bio i moj prijatelj Berberkić Alija... Berberkić Amir.
11 On je bio hirurg. Za vrijeme izbijanja ratnih sukoba, on je bio u Jošanici na
12 ratištu. Dovedi su ga ranjenog na hirurgiju. Mi smo ga liječili, oporavili i kao
13 takav je otpušten, ali su ga odveli u KP dom za daljnje posmatranje zbog... zbog
14 ispitivanja. Ja sam išao da ga previjam. Nije bilo nikakvih problema, nije bio
15 ugrožen. I previjao sam ostale ranjenike koji su bili sa ranama. Tada sam našao
16 i mog prijatelja, kolegu Uzinovića Enesa koji je bio na barikadama. I on je tada
17 bio u Domu.

18 Znači išao sam da previjam ranjen...rane i da dajem lijekove za bolove,
19 ko je imao bolove. To je jedini zadatak.

20 P: Mislim da sudije može interesovati sledeće, a to je: kada ste davali
21 lekove i previjali rane zatvorenika, recite nam gde ste to radili? Gde se to
22 radilo u zatvoru?

23 O: U zatvoru su povelike sobe. U tim sobama je bilo dvadesetak ljudi.
24 Otvore mi sobu, uđem u sobu, previjem rane, jer sam imao svoju sanitetsku torbu,

25

26

27

28

29

30

1 sterilan materijal; previjem. Nije bilo nikakvih ekscesa, nikakvih problema, čak
2 su bili zahvalni. Nisu se ni na šta žalili i tako sam radio nekoliko dana.
3 Znači, na licu mjesta sam previjao ljude.

4 P: Oko ovoga nema spora, tokom rata KP dom je korišćen kao zatočenički
5 objekat za Muslimane, zar ne?

6 O: Da.

7 P: Mislim da treba da Vas pitam sledeće pitanje: da li biste mogli da
8 nam kažete na osnovu onoga što ste videli ili čuli, koji su to Muslimani bili
9 zatočeni u KP domu? Da budem konkretan, da li su to bili vojnici, civili; nešto
10 u tom smislu?

11 O: Nijednu ženu, nijedno dijete nisam vidio u KP domu. Znači, bili su
12 srednjovečni muškarci, od mojih godina pa dole. Nijedan nije bio u vojničkom
13 odijelu. Bilo ih je u policijskom onom odijelu sam rekô, rezervna policija i
14 najviše onih ljudi koji su učestvovali u dijelu rata. Berberkić Amir je bio u
15 civilnom odijelu, ali je bio u ratu.

16 I za vrijeme izbijanja sukoba 90% stanovništva je bilo bez uniforme i
17 zato nisam mogô ocijenit je l' to vojnik ili je... civil. A, ustvari, su svi
18 bili muškarci spremni za... za odbranu. To je moje mišljenje.

19 P: Pređimo na jednu drugu temu. Mislim da ćemo to ukratko obraditi.
20 Nakon što su Srbi preuzeli kontrolu nad Fočom, u samom gradu više nije bilo
21 borbi, zar ne?

22 O: Ne.

23 P: Vi ste dakle mogli slobodno da se krećete gradom?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Šta ste Vi videli ili čuli ili znali o muslimanskom stanovništvu,
3 kako je to izgledalo nakon što su Srbi preuzeli kontrolu?

4 O: Nisam baš dovoljno razumio pitanje. Ako mislite na stanovništvo,
5 stanovništvo je čim je pres... čim su zauzeli Srbi kontrolu grada, stanovništvo
6 je napustilo grad. Kad sam Vam rekô, iz bolnice, iz KP doma kad je napustilo
7 grad, više, čim se počelo šetat po Foči, više nije bilo tu Muslimana; u ponekim
8 stanovima samo.

9 P: Da li imate saznanja o tome kako i zašto su Muslimani otišli iz
10 grada?

11 O: Samo zbog bezbjednosti. I... ja... nijedan ranjenik nije umro na
12 hirurgiji nit' sam ja vidio mrtvog ranjenika, ni muslimanskog ni srpskog; tada,
13 dok se nekoliko dana vodio rat. Kasnije je poginulo sedam srpskih vojnika. Sve
14 smo prihvatili u bolnicu, liječili. A ja borbe nisam viđao po gradu jer nismo iz
15 bolnice ni izlazili. Što se tiče stanovništva, ono je u toku dva-tri dana, kad
16 su srpski vojnici ovladali Fočom, morali da napuste grad samovoljno; ne nikakvim
17 izgonjenjem ni progonjenjem, samo zbog bezbjednosti.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, hteo bih da postavim
19 jedno pitanje.

20 Rekli ste "iz razloga bezbednosti". U kojoj meri oni nisu bili bezbedni,
21 recite nam.

22 SVEDOK: Čim su... vidite, čim su Muslimani bili u Donjem Polju, ovaj,
23 jači, oni su sve Srbe istjerali u KP dom i zatvorili. Kad su iz KP doma is...
24 pustili ljude i napustili grad, Muslimani su morali otići da im ne bude odmazda
25 ista od Srba. Zbog tog straha su morali napustiti. A ja tvrdim da bi bilo

26

27

28

29

30

1 greški da su ih na licu mjesta našli. Bilo bi odmazde isto kao što oni drugi
2 prave jedno drugome. Znači zbog bezbjednosti i sigurnosti oni su napustili grad.

3 I prije rata su mijenjali mjesta gdje ima više Muslimana, da idu u
4 muslimansko mjesto, gdje ima više Srba, u srpsko mjesto. Bilo bi sigurno tuča i
5 više mrtvih da su ih sačekali u gradu.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle Vi ste njihovu zebnju smatrali
7 realnom nakon što u Srbiji preuzmu vlast?

8 SVEDOK: Da.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, nastavite, gospodine Josse.

10 PREVODILAC: Odbrana nije uključila mikrofona.

11 G. JOSSE: [simultani prevod] Molim da napravimo pauzu od 40 minuta sada.
12 Imam još jednu temu o kojoj bih želeo da govorim. Želeo bih najpre da o tome
13 govorim sa gospodinom Krajišnikom. On je pokrenuo jedno konkretno pitanje kada
14 je danas došao na Sud u vezi ovog svedoka. Ja bih želeo s njim da o tome
15 porazgovaram. Pretpostavljam da mi neće trebati više od 40 minuta, i meni bi to
16 zaista bilo od koristi.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, ja obično kradem malo
18 minute, pa da budem velikodušan ovog puta. Nastavićemo sa radom u 16.15h. Dakle
19 imate 42 minuta.

20 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

21 ... Početak pauze u 15.33h

22 ... Sednica nastavljena u 16.20h

23 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

24 Molim, sjednite.

25 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, pretpostavljam da ste
26 imali dovoljno mogućnosti da razgovarate sa gospodinom Krajišnikom.

27

28

29

30

1 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja sam zamolio da svjedok ostane izvan
2 sudnice, to je razlog. Mislim da bi gospodin Tieger mogao izreći neke komentare
3 u vezi s time.

4 SUDIJA ORIE: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

5 G. JOSSE: [simultani prevod] Proći ću kroz ono što je prethodilo. Neće
6 dugo trajati. U petak, čini mi se da je to bilo, prošloga tjedna, imao sam kraći
7 sastanak sa gospodinom Krajišnikom u pritvorskoj jedinici Ujedinjenih naroda,
8 koji je bio ograničen. Tokom tog sastanka, on je predao neke dokumente vezane i
9 za gospodina Stavnjaka i za gospodina Đorđevića. Kao što Vijeće možda i zna,
10 mene nije bilo četiri dana. Ja lično nisam uzeo dokumente sa sobom. Naravno, ja
11 sam ih predao prevodiocu koji je bio sa mnom i zapravo zaboravio na njih do
12 trenutka kada ste Vi danas došli u sudnicu. Bilo je 14.15h kad sam ih se sjetio.

13 Gospodin Krajišnik želi da se ti dokumenti predoče svjedoku. Mislim da
14 bi Vijeće trebalo prvo pogledati te dokumente. Riječ je o novinskim člancima;
15 dva izvotka. Prevedeni su oni relevantni dijelovi. To je napravio naš tim. Eto,
16 bar nešto imamo.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. To je nešto.

18 G. JOSSE: [simultani prevod] Dajte da dâm još i kontekst. Radi se o
19 razgovorima koji su, intervjui, održani na dva datuma sa izvjesnim Halidom
20 Čengićeom, dakle istim čovjekom. Jedan je bio 1997., drugi 1998. I tu se zapravo

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 govori o tajnom naoružavanju Muslimana prije rata. Gospodin Krajišnik bi želio
2 da ja uvedem te članke preko svjedoka kako bi se utvrdilo da jeste bilo potajnog
3 naoružavanja. A on konkretno kaže, mislim da je i u pravu, da je to imalo neke
4 veze, nekog značaja za iskaz prethodnog svjedoka i onog što se dogodilo u
5 Goraždu, kao i o tome na koji način su Muslimani bili naoružavani.

6 Ja sam tek sada ovaj dokument predao gospodinu Tiegeru. Da budem iskren,
7 nije krivica gospodina Krajišnika, nego moja. Nadam se da će mi on oprostiti.
8 Također, ostavivši na stranu već presuđene činjenice, mislim da na ovaj način
9 nećemo puno izgubiti. Dakle, mislim da bi bilo najbolje da pitamo da li svjedok
10 zna za ove komentare gospodina Čengića i da li može nešto reći o njima.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da prvo saslušamo gospodina Tiegera. A
12 osim toga, vidim da, dakle, osim ta dva novinska članka, tu je jedan spisak od
13 30 osoba.

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Nemojte sada gledati to. Time ćemo se
15 baviti, ako svjedok bude odgovorio na jedno pitanje na određeni način. Tu je
16 riječ inače o dokumentu Tužilaštva, kao što se može vidjeti iz broja. Tu neće
17 biti nikakvih problema, nije potreban prijevod. Ne vidim gdje bi tu bio razlog
18 za prigovor. A možda to nama uopće neće biti potrebno.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Tieger.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Ja sam zahvalan mojem
2 kolegi što je predvidio moju reakciju i kada mi je predao dokumente, trenutak
3 prije nego što smo nastavili sa radom i ponovo sada kada je ponovo suđenje opet
4 krenulo. Bit stvari je relevantnost ovog materijala u odnosu na pitanja kojima
5 se bavimo, čak ni mjera u kojoj je ta relevantnost u skladu ili neskladu sa već
6 presuđenim činjenicama. Ja sam, nažalost, tek sada dobio ove dokumente. Prevodi
7 jesu kratki, međutim članci su bitno duži, čini mi se, a ja nemam nikakvu
8 predstavu šta unutra stoji, tako da je lako za predvidjeti da ja neću moći ništa
9 drugo napraviti nego uložiti prigovor.

10 E sad, ja ne znam da li Vijeće može smisliti neko rješenje kojim bi se
11 pomirilo i ono što je advokat Obrane prihvatio kao moju razumljivu zabrinutost u
12 vezi sa ovim, kao i potrebu da se što ekspeditivnije nastavi sa radom. U svakom
13 slučaju, pod ovim okolnostima jednostavno nisam spreman da se s ovim dokumentima
14 na pravilan način pozabavim.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dozvolite da ja prvo postavim pitanje.

16 Gospodine Krajišniku, dat ću Vam priliku za trenutak da i Vi kažete što
17 želite.

18 *Ljiljan*, kakav je to časopis? Moglo bi recimo imati razlike. Ako se radi
19 o stranačkom listu neke strane. Ja se ne sjećam da sam ja naišao na to ime, a
20 možda i jesam. Možda sam u krivu.

21 G. JOSSE: [simultani prevod] To je jedan muslimanski list. Tako su ga
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 meni opisali.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Muslimanski list. Dobro. *Oslobođenje* je
3 nešto što je dobro poznato.

4 G. JOSSE: [simultani prevod] Taj se list može kupiti i sada u
5 Nizozemskoj. Tako mi barem kažu.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja se obično zadržim samo na nizozemskim
7 listovima kada kupujem novine, ali drugi put ću malo bolje pogledati.

8 Ovo je iz 1998. Riječ je zapravo o dva članka iz 1998.

9 G. JOSSE: [simultani prevod] Mislio sam da je drugi iz 1997., s kraja.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] 31.12.1997. do 3. januara 1998.

11 G. JOSSE: [simultani prevod] To je jedno izdanje koje pokriva dane oko
12 nove godine. Dakle sve te dane iz obadvije godine.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Primijetio sam da je gospodin Krajišnik
14 želio nešto reći. Izvolite.

15 OPTUŽENI: Ja bih samo dve stvari rekao, poštovani sudija. Ja sam juče
16 prvi put dobio dokumentaciju od Tužilaštva, i na engleskom, i nisam ni zamolio
17 da mi se objasni, a mnoge stvari sam mogô juče pomoć svojim s... advokatima.

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 I molim tužioca da ne prigovara na ove članke, jer se radi samo o malim
2 insertima.

3 I druga stvar, ovde su važni, ovo je intervju jednog čoveka vrlo važnog.
4 A on, ovaj svedok, može da na te činjenice da malo detaljnije svjetlo da bi
5 razumjeli prilike u Foči, bez želje da se neko optužuje, nego da se rasvijetli.
6 A to su činjenice koje su samo znači inserti iz ta dva intervjuja jednog važnog
7 čoveka. Hvala lijepa.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja se pitam, ali to je nešto što je opća
9 stvar, zašto nam trebaju te novine? Ako svjedok nešto zna o tome, možemo ga
10 jednostavno pitati. Naravno, ako ta osoba koja je davala intervju, ako ona ima
11 bitne informacije o tom pitanju, onda bi se moglo razmotriti da li bi se mogla
12 pozvati ta osoba. Ja ne znam da li se on već nalazi na spisku svjedoka.

13 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja mislim da... mogu mirno reći da nije i
14 da je veoma mala šansa da ćemo ga mi pozvati, ako gledamo stvari realistično. Vi
15 ste prošli ili pretprošli tjedan mi htjeli pomoći dajući mi neke opće opaske
16 vezane za uvrštavanje, ako smijem to tako reći, malo nategnutim, da tako kažemo,
17 dokaznom materijalu da se uvlači preko određenog svjedoka /kako je prevedeno/.
18 Tako mi gledamo situaciju. Meni je jasno da se radi jednostavno o vezi, utoliko
19 što svjedok govori o Foči.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo da pogledam šta je ovo preda mnom,
2 zapravo. Kada pogledam recimo *Oslobođenje*, ne vidim nikakvo spominjanje Foče u
3 ovom dijelu koji je preveden, osim ako Ustikolina nije u Foči.

4 G. JOSSE: [simultani prevod] Da. U općini jeste.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U općini. Dobro. To je onda u redu.
6 Drugi počinje sa time: "Da li je Foča bila fokus?" A odgovor je: "Ne znam." Što
7 znači da se na taj način povezanost sa Fočom gubi.

8 G. JOSSE: [simultani prevod] A iduća rečenica to pojačava.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali više u smislu kao centralnim
10 mjestom za distribuciju, a ne da je vezano direktno sa samom Fočom. Dozvolite da
11 se posavjetujem s kolegom.

12 [Sudije većaju]

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, Vijeće je donijelo
14 odluku da se ovim pitanjem pozabavite na sljedeći način: kada se ponovo uvede
15 svjedok, dozvoliti ćemo Vam da ga ispituujete o onim pitanjima koje možemo
16 pronaći u tekstovima, a posebno ovim prevedenim dijelovima, da onda vidimo kakve
17 ćemo odgovore dobiti na ta pitanja. Možda ćete i Vi sami moći odlučiti da li
18 uopće ima smisla da se uvode ovi dokumenti preko ovog svjedoka. A to da li će ti
19 dokumenti, kada budu u potpunosti prevedeni, da li će postojati neki razlog da
20 oni budu uvedeni kao kontekstualni dokazni predmeti, to ćemo tek vidjeti. Ali,

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 za sada da počnemo bez konkretnog spominjanja ovih članaka i onda se Vi sami
2 odlučite da li ima smisla da se krenemo koristiti njima. Tražite dozvolu od
3 Vijeća, onda ćemo mi donijeti odluku o tome da li da se svjedok suoči sa
4 člancima ili ne.

5 G. JOSSE: [simultani prevod] Kao prvo, ja znam da su oni u nekom
6 trenutku, ali ne preda mnom, pokazani svjedoku. Dakle, on možda ima neka
7 saznanja jer je vidio članke. Molim da to Vijeće ima na umu kada postavljam
8 pitanje.

9 Kao drugo, ja sam ga mislio pitati šta on zna o Halidu Čengiću, pa bih
10 to mogao u svakom slučaju učiniti ovako i onako.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U svakom slučaju, veoma precizno mu
12 postavite pitanje koja je činjenična osnova na temelju koje on odgovara na
13 pitanja. Jer, ako se ispostavi da su to ovi članci, onda će ispasti da se samo
14 vrtimo u krugu.

15 U redu. Gospodine Tieger, gospodin Josse je imao priliku da doda nekih
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 komentara na ovo što je Vijeće reklo. Ako Vi želite, možete prije nego što
2 uvedemo svjedoka.

3 G. TIEGER: [simultani prevod] Nema potrebe. Hvala.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim poslužiteljicu da u tom slučaju
5 uvede svjedoka u sudnicu.

6 Izvolite, gospodine Josse.

7 G. JOSSE: [simultani prevod]

8 P: Gospodine Đorđeviću, sada ću Vam postaviti nekoliko pitanja u vezi sa
9 jednom drugom temom. Kao prvo, znate li gdje se nalazi Ustikolina?

10 O: Da.

11 P: Kada pogledate kartu opštine Foča- moliti ću da se stavi na grafoskop
12 - recite da li biste mogli pokazati Vijeću gdje je ona?

13 O: Niz Drinu, 12 kilometara. Ovdje nema.

14 P: Ona druga karta, da.

15 O: Niz Drinu, 12 kilometara do Foče.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Malo gore, gospodine Đorđeviću, prema
17 vrhu; na sjever dakle. Još, još, još, još, još, još. Još mrvicu. Mislim da ste
18 sad blizu jednog mjesta. Na lijevo sad malo. Barem na karti, čini mi se da tu
19 piše Ustikolina.

20 SVEDOK: Ustikolina je ovdje.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Za zapisnik želim reći da je Ustikolina
22 ravno na sjever od Foče, otprilike, 80% na sjever od granice opštine.

23 Izvolite nastavite, gospodine Josse.

24 G. JOSSE: [simultani prevod]

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 P: Gospodine, da li znate jesu li 1990. godine tamo eventualno bile
2 formirane neke muslimanske jedinice?

3 O: Ne znam to sigurno.

4 P: Moje sljedeće pitanje: da li Vam je poznato ime Halid Čengić?

5 O: Poznato mi je. To je bio u...u, čini mi se, odbornik u skupštini. I
6 inače je naš zemljak o...oko Ustikoline. Toga sam poznavao ne lično, onako samo,
7 iz viđenja.

8 P: Kada je riječ o naoružavanju Muslimana, Vi ste ranije tokom Vašeg
9 iskaza iznijeli neka Vaša sjećanja za to što ste bili očevicem jednog trenutka
10 kada je došlo do naoružavanja i to ste gledali sa prozora svoje kuće. Sjećate se
11 da ste nam to pričali?

12 O: Da. Da.

13 P: Sada govorim malo više općenito, da li imate nekih drugih saznanja?
14 Moliti ću Vas da mi na to odgovorite sa "da" ili "ne", samo "da" ili "ne", dakle
15 o naoružavanju Muslimana ranije?

16 O: Da. Da.

17 P: Molim Vas, pažljivo saslušajte moje pitanje do kraja: odakle imate
18 tih saznanja? Dakle, iz nečeg što ste vidjeli, iz nečeg što ste čuli?

19 O: Ja sam na hirurgiji imao kolegu Uzinović Enesa koji me nekoliko puta
20 molio da ga pustim jer ima sastanak rezervne policije. I on je zbilja
21 odsustvovao. Kasnije smo saznali, i građani su to vidjeli lično, odu na sastanak

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 rezervne policije solo, vraćaju se sa automatom ili nekom puškom, podijele. I
2 tako su nekoliko puta radili i naoružavali određeni dio stanovništva na takav
3 način. Plus što sam rekô kako se Šaja naoružavô i dijelio oružje.

4 P: Imate li bilo kakvih saznanja o naoružavanju većih razmjera,
5 proširenom?

6 O: To ne. To mogu reći, to je samo bilo sporadično naoružavanje; kako se
7 ko snašao i podijelio oružje. Inače veliko naoružanje na terenu Foče, ja nisam
8 upoznat.

9 P: Posljednje moje pitanje u vezi sa tom temom: da li znate bilo šta o
10 naoružavanju Muslimana koje se ticalo i imalo veze sa Senadom Safirpašićem, koga
11 ste ranije spomenuli kao osobu koja je izrekla onu jednu prilično ružnu parolu?
12 Mislim da su ga zvali još Sađa. Znate li na koga mislim?

13 O: Senad Šainpašić.

14 P: Ako ne znate o kom se radi, onda je to vjerojatno zbog toga kako sam
15 ja to izgovorio. Vi ste nam ranije rekli da ste vidjeli jednog čovjeka na
16 televiziji koji je rekao nešto "Tamo gdje plivaju patke i guske, to će sve biti
17 turske zemlje", ili tako nešto.

18 O: Da.

19 P: Kako se taj čovjek zvao, da li mi to možete reći?

20 O: To je Šainpašić Šaja, koji je dijelio oružje preko puta mog stana. On
21 je bio narodni poslanik u Skupštini. I on je tu pjesmu ispjevao i televizija je-

22 P: Zaustavimo se sada. Idemo korak-po-korak. I njegov je nadimak,
23 kažete, bio Šaja, je li tako?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Šaja. Da.

2 P: Hvala. Oprostite što ja to krivo izgovaram. Dakle, Šaja. Počeli ste
3 nam onda pričati o tome da je on bio, na neki način, upleten u distribuciju
4 oružja. Otkud dolaze Vaša saznanja o njegovoj uključenosti u distribuciju
5 oružja?

6 O: Ja nemam saznanja više od onog što sam vidio. Svojim sam očima gledô
7 kako dijeli oružje. Odakle ga je dobio, kako? Ne znam.

8 P: Ovo je moja greška. Osoba koju ste vidjeli da raspodeljuje oružje je
9 Šaja, ta osoba koja je izrekla one parole koje ste nam pominjali?

10 O: Da. Da.

11 G. JOSSE: [simultani prevod] Po mom mišljenju, časni Sude, kad je reč o
12 onom članku iz 1998. godine, imamo vezu.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Čini mi se da ima makar neke potpore
14 za to, premda saznanja svedoka, čini se da nisu toliko baš opsežna. Ali, svakako
15 postoji veza.

16 G. JOSSE: [simultani prevod] Svakako. Ja ću dalje nastaviti da govorim o
17 tome, ispitati ga, kada svedok bude video taj dokument.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali prije nego što to učinimo,
19 želelo bih da postavim sledeće pitanje: rekli ste nam da ste videli Šaju kako
20 razdeljuje oružje.

21 SVEDOK: Da.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Također ste nam rekli da ne znate ko je
23 njemu dao oružje. Da niste imali predstavu o tome.

24 SVEDOK: Kompletna podjela oružja je bila tajna. Mi to ne znamo. Mislim,
25 mi samo kad neko dobije oružje, vidimo ga. Inače, odakle je oružje?

26

27

28

29

30

1 Ja pretpostavljam da je Srbima podijeljeno oružje iz tih magacina narod...

2 Jugoslavenske narodne armije. A za Muslimane, ne znam odakle su ga dobijali.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Niste ništa čuli o tome od koga je on
4 dobio oružje?

5 SVEDOK: Ne znam ništa. Ne. Ne, zbilja.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nikada niste ništa o tome pročitali?

7 SVEDOK: Nisam nikakve članke čitô. Ne znam odakle su dobijali. Mislim,
8 nisam upoznat s tim.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li to važi samo za Foču ili pak i
10 šire za Bosnu i Hercegovinu? Ili pak, da li imate neku predstavu o tome kako su
11 se Muslimani, ukoliko su se naoružavali, kako su dobijali i distribuirali
12 oružje?

13 SVEDOK: To ne znam. Obični građanin to nije mogô dokučiti, jer mi nismo
14 znali kako se oružje dobiva i odakle. Evo, ja sam dobio pušku. Meni je donio
15 jedan momak. Odakle - ja nisam ni pitô. Meni je samo dobrodošla i ništa više.

16 [Sudije većaju]

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Đorđeviću, želio bih da Vas
18 zamolim da na trenutak izađete iz sudnice jer bismo želeli da razgovaramo o
19 jednom proceduralnom pitanju o kojem bismo želeli da govorimo u Vašem odsustvu.

20 [Svedok se povlači]

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, imamo više izbora. Da
22 predočite svedoku novinski članak o nečemu za šta on bez tog novinskog članka,
23 može da Vam kaže, "ne znam ništa o tome". Druga opcija je da se novinski članak
24 u

25

26

27

28

29

30

1 potpunošti prevede, tako da imamo ceo kontekst i da onda ponudite to na
2 usvajanje u spis. Jer, ne mogu da zamislim da bi Odbrana zauzela stav da, makar
3 kad je reč o tome da je Šaja razdjeljivao oružje, da za to ima potpora u
4 novinskom članku, u smislu da neko drugi kaže da je Šaja pozivao ljude kojima će
5 dati oružje i da je to čuvao u kući. Dakle, to bi svakako doprinelo
6 kredibilitetu i verodostojnosti iskaza svedoka.

7 Ja bih želeo da Vam pružim mogućnost da nam kažete šta biste Vi radije
8 da uradimo u ovom trenutku. A kad je reč o onom drugom članku, o njemu još uvek
9 nisam govorio.

10 G. JOSSE: [simultani prevod] Samo trenutak, molim.

11 [Odbrana se savetuje]

12 G. JOSSE: [simultani prevod] Moj klijent se slaže s onime što sam ja
13 želeo da ponudim, a to je ovaj drugi izbor.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, da to bude prevedeno i ponuđeno
15 na usvajanje u spis i da onda čujemo da li Tužilaštvo ima prigovor?

16 G. JOSSE: [simultani prevod] Upravo tako. Da li mogu da kažem sledeće,
17 ako ništa, onda zbog gospodina Krajišnika, budući da ja ne mogu da mu se
18 obratim?. Činjenica da svedok nije video članak, to u velikoj meri jeste potpora

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 njegovom iskazu, jer da je on rekao "Da, ja to znam na osnovu tog članka", onda
2 bi to moglo da ospori njegovu verodostojnost, ali, on je to rekao bez uvida u
3 članak.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali to da je Šaja dostavljao oružje,
5 a da je to svedok video je nešto što svakako nije nešto što smo mogli videti u
6 nekom novinskom članku. To je savršeno jasno.

7 Da?

8 G. JOSSE: [simultani prevod] Nemam više ništa da kažem.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li onda mogu da zaključim da će onda
10 i drugi članak imati istu sudbinu kao i prvi, odnosno, da treba da se prevede,
11 pa ćemo onda videti da li će se to usvajati u spis?

12 G. JOSSE: [simultani prevod] Upravo tako, časni Sude.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, pretpostavljam da Vi
14 nećete imati ništa da dodate na ovo. Možda želite da se pripremite da vidite
15 kako ćete odgovoriti na eventualno usvajanje u spis ovih članaka.

16 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa, ne vidim kako bih mogao da uložim
17 prigovor pre nego što to uopšte -

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, pre nego što ih uopšte pročitate.
19 Molim da se uvede svedok u sudnicu.

20 [Svedok je ušao u sudnicu]

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam na Vašem strpljenju, gospodine
22 Đorđeviću. Gospodin Josse će nastaviti sa ispitivanjem.

23 Izvolite, imate reč.

24 G. JOSSE: [simultani prevod]

25 P: Želeo bih da se nakratko vratimo na jednu temu o kojoj sam Vas već
26
27
28
29
30

1 pitao, a to je Vaša poseta KP domu. Ko Vas je poslao u KP dom?

2 O: Moj direktor mi je rekao da bi u odsustvu ljekara koji su radili
3 puno, trebao otići u KP dom da previjem nekoliko rana i da pomognem kol'ko mogu;
4 direktor bolnice.

5 P: Da li znate ko je direktoru bolnice rekao da je potrebno da neko
6 zdravstveno lice ode u KP dom?

7 O: Koji je direktor? Sekul Stanić je tada bio direktor. Nisam razumio
8 pitanje.

9 P: Ponoviću i preformulisaću pitanje. Direktor je rečeno da je potrebno
10 da neko zdravstveno lice ode u KP dom. Da li znate ko je to naložio direktoru?

11 O: E, to ne znam. Samo znam da smo svakog bolesnika ranjenog liječili i
12 u KP domu i u bolnici jednako. Ne znam ko je naredio njemu. A mene je poslao kao
13 iskusnog medicinaru, ništa više. To sam tako shvatio.

14 P: Po dolasku u KP dom, nije mi bitno kako se zvala osoba, ali nam
15 recite koja grupa ljudi je rukovodila zatvorom?

16 O: Zatvorenike pred sobama je čuvao stražar, policajac. Svaku s... svaku
17 grupu je čuvala policija.

18 P: Da li je vojska bila prisutna u zatvoru?

19 O: Ne.

20 P: Želeo bih da se sada vratimo na Vaš iskaz, tamo gde smo se
21 zaustavili. Rekli ste nam da kada je rat počeo, osim u bolnici, Vi ste takođe
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 radili i u KP domu. Takođe je tačno, zar ne, da u jednom trenutku tokom 1992.
2 godine od Vas je zatraženo da odete na bojište? Zar ne?

3 O: Ne u smislu na bojište, nego da prihvatim neke mrtve i ranjene,
4 izišao sam na teren.

5 P: Dakle, neposredno nakon što su završene borbe, tada? Zar ne?

6 O: Da.

7 P: Želeo bih da Vas pitam u vezi dva takva događaja. Prvi je bio,
8 mislim, u jesen 1992. Tada ste otišli u Preljuće.

9 PREVODILAC: Ako je prevodilac dobro čuo.

10 O: Da. Samo, to je bilo u 7. mjesecu na Preljući jer su još... rat još
11 je borba bila po selima okolo. Pozvali su me da idem na Preljuću da vršimo
12 identifikaciju poginulih jer je gore u d... u 7. mjesecu muslimanska vojska
13 opkolila, rano ujutro, srpsku vojsku i ubila devet vojnika, stavila ih u rovove,
14 zapalila i zbog toga su me zvali da vršimo identifikaciju i kupljenje tih
15 mrtvih.

16 Ako treba objašnjenje, ja imam duže objašnjenje, zato samo čekam Vaše
17 mišljenje.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodin Tieger želi nešto da nam kaže.

19 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, nisam baš siguran kako da
20 postupim, ali da preliminarno kažem da ovo pitanje koje je pokrenuto sa Odbranom
21 ranije, odnosno ovo ističe jedan problem o kojem je već bilo reči s Odbranom.
22 Ovo nije tema koja se pominje u sažetku po pravilu 6ter. Ukoliko se namerava da
23 se govori o ovom incidentu i predočavaju dokazi iz ovog vremenskog perioda,
24 mislim da bi bilo primereno da se na izvesni način mi obavestimo o tome.

25

26

27

28

29

30

1 Pretpostavljam da ovaj drugi događaj o kome zastupnik namerava da govori
2 je onaj koji jeste naveden u sažetku po pravilu 65ter. I ja bih odmah rekao da
3 kada je reč o tom događaju, ja ću pokrenuti pitanje relevantnosti, jer mi se
4 čini da je to zapravo predočavanje pravila *tu quoque*. I ja pozivam zastupnika da
5 objasni u čemu je bila eventualno neka druga relevantnost.

6 Dakle, imamo dva pitanja. Prvo je da sam još uvek zabrinut zbog pitanja
7 blagovremenog obaveštavanja. A pod dva, pitanje relevantnosti ovog drugog
8 događaja.

9 I takođe bih rekao da, u meri u kojoj se to pokaže primerenim, da
10 iznosimo dalje argumente o ovom pitanju, mi ćemo zamoliti svedoka da skine
11 slušalice ili da izađe iz sudnice kako bismo mogli da Vam se obratimo.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne znam da li je *tu quoque* zaista jezik
13 koji bi svako razumeo i da li bi rasprava o tome zaista imala nekog uticaja -

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja sam hteo da zamolim svog cijenjenog
15 kolegu da moj cijenjeni kolega objasni tu latinsku izreku.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da skratimo. *Tu quoque* znači bukvalno "i
17 ti takođe". To je pozivanje na pitanje da čak i ako druga strana u sukobu jeste
18 počinila zločine koji su protivni humanitarnom pravu, to ne opravdava počinjenje
19 sličnih krivičnih dela na drugoj strani. Mislim da ono o čemu gospodin Tieger

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 govori je zapravo da li je to relevantno za ovaj predmet.

2 Dakle, da takvi događaji - a pretpostavljam, gospodine Tieger, da ne
3 mislite da je potpuno nerelevantno - da Pretresno veće o tome sazna je kao u
4 kontekstu sukoba, već da Vi smatrate da je to nerelevantno u smislu načela *tu*
5 *quoque*?

6 G. TIEGER: [simultani prevod] U pravu ste, časni Sude.

7 SUDIJA ORIE: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

8 PREVODILAC: Odbrana nije uključila mikrofona.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja sam to nastojao formulirati tako da
10 ne utiče na svedoka. Ukoliko želite nešto da kažete u odsustvu svedoka, svakako
11 ćemo zatražiti od njega da izađe.

12 G. JOSSE: [simultani prevod] Želeo bih da o tome nešto više kažem, ali
13 mislim da ovo neće uticati na iskaz svedoka. Ovo nije bilo kakav napad na mog
14 cijenjenog kolegu, ali želeo bih da kažem. On iznosi nešto što stoji kad je reč
15 o događaju o kome svedok trenutno govori. Ali isto tako, uz svo dužno poštovanje
16 kolegi, da je on upozorio Odbranu o problemima, kad je reč o onome što stoji u
17 sažetku 65ter i da nam je, ili meni, rekao da će Tužilaštvo zauzeti taj stav,
18 onda sam mogao o tome da govorim sa gospodinom Stewartom.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da budemo praktični u ovom trenutku.
20 Gospodin Tieger se složio da ovakav tip događaja nisu apsolutno nerelevantni,
21 jer oni mogu biti primer za kontekst događaja. Dakle, na temelju te mogućnosti,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 dopustimo onda danas gospodinu Josseu da ispituje svedoka o tome, a istovremeno
2 pozivamo Tužilaštvo da, ukoliko u drugim sažecima po pravilu 65ter primetite
3 slično, da o tome najpre govorite van sudnice i da o tome govorite, jedino ako
4 je potrebno, u sudnici.

5 Mislim da je razumnije, gospodine Josse, da Vi o pitanju *tu quoque*
6 naduže razgovarate i da kada završite taj razgovor /kako je prevedeno/ kako
7 bismo mi mogli da saslušamo usmene argumente u sudnici.

8 Možete nastaviti sa ispitivanjem sada.

9 G. JOSSE: [simultani prevod]

10 P: Gospodine Đorđeviću, sada možemo nastaviti Vaš iskaz o tih devet
11 leševa koje ste poslali da vidite jula 1992. godine. Mislim da ovo pitanje
12 možemo brzo obraditi. Oni su svi bili Srbi, svima su bila sagorela tela, zar ne?

13 O: Da.

14 P: Utvrdili ste da je makar jedna osoba ubijena tako što joj je prerezan
15 grkljan, zar ne?

16 O: Da.

17 P: Vi nam to niste ranije rekli, ako to brine mog cenjenog kolegu -

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, imamo dva pitanja.
19 Najpre nije to bilo unapred rečeno, a drugo se odnosilo na drugi incident.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Ja sam shvatio da je moja odluka da kad je reč o drugom događaju -
2 ukoliko nema problema da to niste unapred najavili - onda da se koncentrišemo
3 isključivo na to.

4 G. JOSSE: [simultani prevod] U redu. Pređimo onda na to.

5 P: Pređimo na događaj od 19. i 20. decembra, gospodine Đorđeviću. Došlo
6 je do pokolja srpskih civila u mestu Josanići /sic/?

7 O: Jošanica.

8 P: Molim da nam pokažete to mesto na karti opštine koja je još uvek na
9 grafoskopu.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Đorđeviću, da Vam pomognem.
11 Primećujem da ste više puta pomislili da je Foča tamo gde piše krupnim slovima,
12 ali grad Foča je malo dole, više na levo i malo više gore. Otprilike... Još malo
13 dole. Pomerite još dole. Ne. Pravo dole. Malo na levo. Malo na levo. Videćete da
14 je Foča... Još malo gore, malo gore. Tu je grad Foča. Da li vidite?

15 Molim da se orijentišete odatle pa nadalje.

16 G. JOSSE: [simultani prevod] Da li mogu da postavljam sugestivna pitanja
17 o ovome?

18 SVEDOK: Da.

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. JOSSE: [simultani prevod]
2 P: Idite malo na sever, pa onda istočno. Istočno odatle, istočno. Ne.
3 Istočno. Da. Tu.
4 SVEDOK: Evo, to je taj dio Jošanice. Ovdje je Foča. Ovdje je Jošanica i
5 ovdje, Bjelice imaju, selo koje je popaljeno. Znači-
6 G. JOSSE: [simultani prevod]
7 P: Gospodine Đorđeviću, molim Vas da to ponovite jer Vas prevodioci nisu
8 čuli. To nije Vaša greška, jednostavno niste bili blizu mikrofona. Molim Vas da
9 ponovite što ste rekli.
10 O: Ovo je teren Jošanice koji je dug u prečniku oko 18 kilometara. Znači
11 od Foče, od Ustikovine pa prema Preljući. To je ovaj dio đe su Bjelice. Ima
12 dvadesetak sela.
13 P: Leševi ubijenih tokom tog događaja su preneti u Vašu bolnicu, zar ne?
14 O: Da.
15 P: Da li možete sad odmah da nam kažete koliko je bilo leševa? Otprilike
16 nam recite.
17 O: 63 mrtva u predelu Jošanice.
18 P: Da li je tu bilo i žena i dece?
19 O: Bilo je osmero djece, bilo je dosta žena, bilo je vojnika i bilo je
20 dosta civila.
21 P: Među mrtvima je bila i Vaša sestra Jela Višnjić?
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 O: Da.

2 P: Nećemo se dugo zadržavati na ovom. Recite nam, gospodine Đorđeviću,
3 kada ste prvi put shvatili, saznali da je Vaša sestra ubijena tokom tog
4 događaja? Da li je to bilo kada je prenetu u bolnicu ili Vam je neko drugi rekao
5 da je Vaša sestra ubijena?

6 O: Slavni sudija, ja bih zamolio samo kratko objašnjenje. Ovaj, ja sam
7 radio u bolnici, javili su... da je Jošanica spaljena. To je predeo od dvadestak
8 kilometara sa dvadesetak sela. I za nekoliko sati na kamionu su dovezeni leševi
9 u bolnicu. Među njima..., nisu svi dovezeni, ali među njima je bila moja sestra
10 i zet.

11 Pregledom u mrtvačnici, gdje postoje zapisi, video kasete, snimci, ona
12 je bila zaklana, trbuh isječen, jetra izbačena napolje, masakrirana, u jednom
13 teškom stanju. Zet je bio priklan, al' nije g...grlo presečeno, nego mu je
14 bajonet probijen s jedne u drugu stranu, glava razbijena, ruke smrskane i po
15 tijelu posjekotine bajonetom u dug... u dugom rezu.

16 To su bile ružne scene. Mi smo to više snimili zbog stanja kako se
17 desilo. I šta je ovde greška? Radi se o mojoj sestri, kao..., poginula je kao i
18 svaki drugi. Slavili su slavu jer taj predeo Jošanice slave slavu Nikoldan i
19 većina ljudi slave. Bilo je vojnika, civila, ljudi iz Foče, djece na svojim
20 slavama. To se niko nije nadao takvom udaru. Muslimani su prešli Drinu čamcima,
21 opkolili sela, na dati znak napali i sve masakrirali. To je čitava procedura o
22 Jošanici.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Jedino što je moja greška što nisam ponio slike i video da vidite to
2 istinito stanje, da vidite kako ružno izgleda. Hvala.

3 P: Vi ste imali tu nesreću da vidite leš svoje sestre upravo u stanju
4 kako ste nam to opisali, zar ne?

5 O: Da.

6 P: Koliko ste leševa, žrtava ovog događaja Vi lično ili pak videli
7 kasnije na video-snimku? Recite nam otprilike, gospodine Đorđeviću.

8 O: Pa ja, obzirom da sam pregledao leševe, u roku od desetak dana
9 saznali smo - tačno 63 ubijena. Za deset dana smo našli jednu ženu i dvoje djece
10 u šumi ubijene. Zato što nisu... bježali su negdje.

11 A na licu mjesta je došao pun kamion. Mi nismo brojali koliko je bilo
12 mrtvih, ali je pun kamion leševa dovežen u mrtvačnicu, gdje je porodica vršila
13 identifikaciju, primala svoje umrle i vodili na sahranu u svoje groblje.
14 Uglavnom, važno je da se samo zna da je bilo 63 mrtva. Ima knjiga, ja sam Vam je
15 predô, sa imenima i prezimenima i izjavama, i Muslimana jednog koji je bio
16 zarobljen i o...onih očevidaca koji su se spasili sa slave. Tu knjigu imate.

17 G. JOSSE: [simultani prevod] Nadam se da će mi Vijeće dopustiti da
18 postavim još jedno pitanje. Mi to u našoj sudskoj nadležnosti zovemo "utjecaj na
19 žrtve".

20 P: Gospodine Đorđeviću, istina je, dakle, da je sin Vaše sestre u
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 januaru 2003. ubio svoju ženu i dvoje djece prije nego što je skočio u Drinu?

2 Recite "da" ili "ne", molim Vas.

3 O: Da.

4 P: Hvala Vam.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Đorđeviću, da li možete da
6 nastavite?

7 SVEDOK: Da, da.

8 Jer, sada će početi unakrsno ispitivanje. Razumijem, naravno, i vidim da
9 Vam je sjećanje na ove događaje, naravno, nešto bolno.

10 Gospodine Tieger, izvolite.

11 G. TIEGER: [simultani prevod] Ne znam kada želite da završimo? Završiti
12 ćemo svakako u toku današnjeg dana. Ako želite da prvo napravimo kratku pauzu za
13 svjedoka, iako je on rekao da može?

14 SVEDOK: Ja mogu.

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Da, razumijem, gospodine, da možete.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako budemo imali kratku pauzu onda je
17 potrebno promijeniti trake, a to duže traje, najmanje 25 minuta.

18 Gospodine Đorđeviću, u svakom slučaju, ako budete osjetili da su pitanja
19 takve prirode da Vam osvježavaju pamćenje na ove emotivno teške trenutke i da ne
20 možete odgovoriti u tom trenutku na pitanja, onda recite, pa ćemo napraviti
21 pauzu.

22 SVEDOK: Puno hvala.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možete nastaviti, gospodine Tieger.

24 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala.

25

26

27

28

29

30

1 Unakrsno ispituje g. Tieger:

2 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

3 P: Gospodine Đorđeviću, dobar dan. Ja imam samo prvo jedno tehničko
4 pitanje, a vezano za ove događaje o kojima se sada upravo govorilo. Možda je
5 pitanje postavljeno, a ja sam onda propustio to čuti. Da li je tačno da su se ti
6 događaji odvijali u decembru, i to 19. decembra 1992.?

7 O: Da. Na slavu. Nikoldan.

8 P: Gospodine, Vi ste tokom Vašeg iskaza spomenuli da su svi Muslimani
9 pobjegli iz Foče zato jer su bili uplašeni. Mislim da ste i rekli da su svi
10 prilično brzo pobjegli iz Foče i to upravo iz tog razloga. Međutim, tačno je,
11 zar ne, da je bilo i Muslimana koji su u KP domu bili zatvoreni, koji nisu
12 željeli otići iz Foče, koji su bili obični građani Foče i iskazivali želju da u
13 Foči i ostanu? Da li je to tačno?

14 O: Nije mi poznato, ali istina je da su stanovnici Foče, Muslimani
15 napustili čim su Srbi zauzeli određene dijelove grada. I zbog bezbjednosti, ja
16 sam ubijeđen da su morali napustiti grad. A niko ih nije otjerao nit...niti je
17 stigo da kaže "idite il' nemojte ić". A u KP domu je bilo tih ljudi. Ja ne
18 znam, nisam nji'ove želje nikad čuo niti zna... nit' sam upoznat s tim.

19 P: Dozvolite da Vam predočim nekoliko dokumenata. Prvi dokument je
20 prevod na engleski dokumenta koji nosi broj 03003700. A imamo i dokument koji
21 nosi broj 03003699.

22 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, želim samo napomenuti, ustvari
23 samo da kažem da ću razjasniti ove brojeve kad budem postavljao pitanja.

24 P: Gospodine Đorđeviću, opet se obraćam Vama. Kao što možete vidjeti ova
25 dva dokumenta koja su sada pred Vama predstavljaju molbu za oslobađanje pritvora

26

27

28

29

30

1 Enesa Zekovića, a datum je 14. maj 1992. To je onaj broj koji u prijevodu na
2 engleskom nosi broj koji završava na 3700, a zatim imate još jedan dokument od
3 15.05.1992., gdje se radi o tome da se molba Enesa Zekovića prosljeđuje Kriznom
4 štabu općine Foča.

5 G. TIEGER: [simultani prevod] Ovaj drugi dokument, časni Sude, nosi
6 oznaku 421 iz dokaznog predmeta P29.

7 P: Zamolit ću Vas, gospodine, da sada pogledate jedan dio zahtjeva
8 gospodina Zekovića iz ovog njegovog teksta od 14. maja. On objašnjava svoju
9 povijest bolesti i kakvi su njegovi zdravstveni razlozi, u kakvom je stanju u
10 tom trenutku bio, uključujući to što je počeo gubiti na težini. I na početku 3.
11 paragrafa kaže da nije ni pomišljao da napusti Foču. Zatim, kaže da nije niti
12 imao nikakve naoružanje, ni da je tražio da ode.

13 Kao prvo, da li se sjećate jeste li pružali gospodinu Zekoviću njegu u
14 KP domu? Ili Vas nisu nikad njemu slali?

15 O: Njega lično poznajem, ali njemu u sobu nisam ulazio jer nije
16 niko...niko bio ranjen u njen... njegovim sobama, nit' sam znao da je tu
17 zatvoren. Viđao sam, rekao sam maloprije, doktora Berbekića i jednog drugog
18 čovjeka. A ovoga sam znao, al' mu... njega nisam vidio.

19 P: Zamolit ću da Vam se onda pokaže još jedna takva molba za oslobađanje
20 pritvora. U prijevodu na engleskom, broj je 03003697.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, ovo Zekovićevo pismo
22 nije još u spisu, zar ne?

23 G. TIEGER: [simultani prevod] Ne, još nije.

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim da se dodijeli broj.

25

26

27

28

29

30

1 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P974.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možete nastaviti, gospodine Tieger. Mogu
3 li pretpostaviti da ni sljedeći dokument nema broj?

4 G. TIEGER: [simultani prevod] Tako je.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim da se dodijeli broj.

6 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P975.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala.
8 Možete nastaviti.

9 G. TIEGER: [simultani prevod]

10 P: Ovaj dokument, gospodine Đorđeviću, je ponovo zahtjev ili molba za
11 puštanje na otpust. Ovaj puta ga je uputio gospodin Pašović. Vi ste tokom Vašeg
12 iskaza rekli da ste vidjeli, da Vam je bilo dozvoljeno da se vidi da su u KP
13 domu vojno sposobni muškarci. Gospodin Pašović je u to vrijeme imao 66 godina i
14 bio je ozbiljan bolesnik. Imao je teški dijabetes i pršljen mu je bio iskočio.
15 Niste ni njega liječili, zar ne?

16 O: Nažalost, ne. Ovo je samo mogo znat' upravnik KP doma, za ovakve
17 stvari, jer je njemu i naslovljeno. Mi to u bolnici nismo mogli znati. Ko nam se
18 god obratio u bolnici, ja sam mogô da mu pružim priliku ili da se pregleda ili
19 da mu se da neki lijek, ali zbilja za ovakve dokumente, prvi put vidim.

20 P: Želeo bih skrenuti Vašu pažnju sada na par ljudi s kojima ste Vi
21 radili u bolnici, koje ste spomenuli. Naime, mislim da ste spomenuli, među
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ostalima, imena Enesa Uzunovića. S njime ste radili u bolnici, zar ne?

2 O: Da. Da.

3 P: Da li ste radili sa doktorom Azizom Torlakom?

4 O: Da.

5 P: Zamoliti ću Vas da sada pogledate jedan spisak koji je sastavila
6 Državna komisija za potragu za nestalim osobama Bosne i Hercegovine; zapravo
7 nekoliko takvih sličnih spisaka. Prvi spisak o kojem je riječ je spisak osoba
8 nestalih iz opštine Foča.

9 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, mislim da će nam i za to
10 trebati broj dokaznog predmeta.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Logika mi kaže da bi to trebao biti
12 P976.

13 SEKRETAR: [simultani prevod] Naravno, časni Sude.

14 G. TIEGER: [simultani prevod]

15 P: Gospodine Đorđeviću, ovaj spisak je po abecednom redu. A ako biste
16 pogledali posljednje dvije stranice, dakle stavke, brojevi 695 i 708. Molim Vas,
17 recite mi da li su tu navedene ove dvije osobe s kojima ste Vi radili u bolnici,
18 naime, doktor Torlak i gospodin Uzunović?

19 O: Obadva su radila na hirurgiji. Ja sam rekao da sam Enesa Uzunovića
20 vidio u KP domu kad sam dolazio i sa njim se pozdravio. Bio sam desetak dana u
21 pregledima i ja više se vraćao u KP dom nisam, niti znam gdje je.

22 A Torlak je bio na hirugiji. Među prvim ljekarima je napustio hirurgiju,
23 bolnicu. Za njegovo stanje nikad nisam uključen, niti sam saznao gdje je ni šta

24

25

26

27

28

29

30

1 se desilo. Ja sam bio samo medicinar i u saradnji da se radi. A gdje, evo ja sam
2 Vam rekao koje sam i ljekare izve...izveo kućama. Njega nisam izveo jer je on
3 sam napustio hirurgiju. Gdje je? Njegovo stanje? Ja nisam uključen.

4 P: Da li ste radili sa gospodinom Matom Ivančićem?

5 O: Nisam sa njim radio. Radio je u bolnici. A znao sam ga. Radio je na
6 drug... na... otorini ili grudnom. Ne znam, negdje tu. Velika je bolnica, ali
7 znam da je radio.

8 P: Možete li potvrditi da li se pod brojem 332 nalazi njegovo ime? Da se
9 radi o njemu?

10 O: Ivančić Mate, da.

11 P: Hvala. Spomenuli ste da ste Enesa Uzunovića vidjeli u KP domu. To je
12 zapravo bilo zadnji put kada ste ga vidjeli. Zamoliti ću Vas da pogledate sada
13 jedan drugi spisak, a to je spisak koje je pripremilo isto tijelo, ista
14 ustanova. Naime, radi se o spisku ljudi koji su nestali iz opštine Foča, a koje
15 su poslednji put vidjeli u KP domu Foča.

16 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, trebati će nam novi broj
17 dokaznog predmeta.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim tajnika.

19 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P977, časni Sude.

20 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, morali bismo ovo staviti na
21 grafoskop.

22 P: Gospodine Đorđeviću, ja sam Vam rekao o čemu se radi, tj. u vezi s
23 čime je sastavljen ovaj spisak. Zato ću Vas zamoliti sada da pogledate broj 257
24 na tom spisku i da mi kažete da li to potvrđuje da se radi o istom onom Enesu
25 Uzunoviću kojeg ste Vi zadnji puta vidjeli u Foči i koga ste također

26

27

28

29

30

1 identificirali kao osobu koju ste pogledali ranije.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Za Vas, gospodine Krajišnik, u
3 posljednjem stupcu, vidim da nema prijevoda, je mjesec. Mislim da se radi o
4 mjesecu nestanka, mada to više sad nemam na ekranu. Dakle, osim imena,
5 prezimena, itd. ima kategorija gdje se navodi datum rođenja, da se vidi koliko
6 je tko godina imao, zatim spol, bivše mjesto prebivališta i onda kaže "mjesec
7 nestanka 1992.".

8 Možete nastaviti, gospodine Tieger.

9 G. TIEGER: [simultani prevod]

10 P: Oprostite gospodine Đorđeviću, nisam čuo Vaš odgovor. Recite dakle da
11 li 257 - /nedostaje simultani prevod/.

12 O: To je Enes. Da. Da. Njegovo ime, da.

13 P: Zamoliti ću Vas da pogledate 253.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja ne shvaćam o čemu se zapravo radi. Vi
15 govorite o tome da se vidi njegovo ime. To vrijedi za sve ljude koji se tako
16 zovu.

17 Gospodine svjedoče, da li je u to vrijeme gospodin Enes Uzunović imao
18 nešto preko trideset godina?

19 SVEDOK: Negdje oko 30 godina. To je mladić bio. Ne mogu se... oko 30
20 godina.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja mislim da starost nam može pomoći da
22 utvrdimo da li se stvarno radi o toj osobi, ali nije dovoljno samo ponoviti ime.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod]

2 P: Već smo pogledali za Matu Ivančića na prethodnom spisku. Ne znam da
3 li ste imali priliku da pogledate i datum rođenja gospodina Ivančića na ovom
4 prethodnom spisku. On je, također, naveden i ovdje među ljudima koji su
5 posljednji put viđeni u KP domu; pod brojem 105 je naveden. Pogledajte, dakle,
6 datum rođenja, moliti ću Vas, pa vidite da li se to slaže sa tim kako se Vi
7 sjećate koliko je godina on imao u to vrijeme.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim da poslužiteljica pronađe broj 105
9 na onom drugom spisku, ako se ne varam?

10 Gospodin Ivančić je na tom spisku 332. E, na ovom drugom, da.

11 SVEDOK: Odgovara njegovoj starosti.

12 G. TIEGER: [simultani prevod]

13 P: I na kraju, što se tiče ovog spiska, imali smo prije nekoliko
14 trenutaka molbu za puštanje gospodina Ismeta Pašovića, koji je, ako se sjećate
15 rekao da mu je 66 godina. Molim Vas, pogledajte na ovaj spisak i recite da li
16 možete pronaći gospodina Pašovića navedenog na tom spisku.

17 O: Piše njegovo ime. Samo, ja nisam sa njim mnogo uključen. Iz viđenja
18 ga znam samo i, mislim, znam da je stariji čovjek.

19 P: U redu, hvala Vam. I za kraj, gospodine Đorđeviću, Vi ste naznačili i
20 govorili o tome da je strah bio taj koji je uzrokovao odlazak ljudi. Međutim,
21 istina je da svi Muslimani nisu uspjeli da odu iz Foče dovoljno rano i, s
22 obzirom da je od kraja rata došlo do cijele serije ekshumacija i da je

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zahvaljujući njima otkriveno na stotine tijela Muslimana i muškaraca i žena koji
2 su bili pokopani u Foči. Da li Vi znate za to?

3 O: Ja nisam uopšte upoznat da je bilo grobnica i da je bilo nekog
4 masovnog ubijanja. Ne osporavam da nije bilo zatvorenika u KP domu. Ali, ja
5 nisam uključen, mislim, ovaj, šta se dešavalo sa njima. Jer smo, ja sam radio u
6 bolnici, a u... desetak dana, prvih, sam dolazio da previjam rane i ništa više.
7 U to sam uključen. A šta se desilo sa njima, uistinu ne znam. Ne osporavam
8 nestanak, Ja se s Matom nikad u životu nisam družio nit' sam bio sa njim drug.

9 Ali, znam da je radio i izbijanjem rata, ja njega nikad nisam vidio
10 nigdje, ni u KP domu ni na terenu.

11 P: Zamoliti ću Vas da pogledate samo još jedan spisak i da mi kažete da
12 li prepoznajete nekog od ljudi s kojima ste radili u bolnici. A to je spisak
13 koji je, ponovo, sastavila Državna komisija, a vezan je za ekshumacije.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Trebati će broj dodijeliti, zar ne?

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Tako je.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jesmo li ovom prethodnom spisku
17 dodijelili broj? Ovaj spisak koji nije kopiran?

18 Koji će novi broj biti za ovu novu listu? Koji će biti broj?

19 SEKRETAR: [simultani prevod] P978, časni Sude.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Pretpostavljam da ćemo uskoro
21 dobiti jedan primjerak dokumenta P977, koji smo vidjeli samo na grafoskopu?

22 G. TIEGER: [simultani prevod] Naravno, časni Sude.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod]

2 P: Gospodine Đorđeviću, dokazni predmet P978 je spisak ekshumacija koje
3 su bile izvršene u opštini Foča. Kao što možete vidjeti, tu su navedeni i godina
4 rođenja i spol osobe čije je tijelo ekshumirano.

5 Prvo ću Vas zamoliti da mi potvrdite da li se radi o imenima Muslimana,
6 bivših stanovnika Foče, muslimanskih stanovnika Foče čija su tijela ekshumirana?

7 O: Sa ovog spiska?

8 P: Da.

9 O: Znaite, meni je teško reći o imenima. Vikoć-Papratno se nalazi 25
10 kilometara od Foče. Ja to ime nikad nisam ni čuo ni vidio. I tak'ih primjera ima
11 koliko god hoćete. Trnovače, Ustikovina, Borovnići, to je dalek... Đidevo - to
12 je daleko od Foče, mnogo daleko. I meni je žao što Vam neću moći odgovoriti sa
13 potvrdno jer ja to, nisam taj spisak vidio nit' ja znam to. Ove kolege koje sam
14 znao imenom i prezimenom, ja sam rekô. Ali, za ove ljude ne znam. Bostandžić
15 Šerifa iz Foče, o... nju sam znao, to jest iz Foče. To je broj 48.

16 P: Ona je Muslimanka?

17 O: Bostandžić Šerifa, jeste.

18 P: Molim Vas, pogledajte onda spisak i ako možete pronaći nekog koga
19 poznajete ili nekog s kim ste radili, tko je radio u bolnici.

20 O: Kunovac Izet, 190. Njega sam poznavao. Nije radio u b... ne znam da
21 je radio u bolnici, ali znao sam ga iz Foče.

22 A ako mi dozvolite još da kažem: evo pogledajte, ovo su sve prigradska
23 sela. To je sve okolina Foče koju nijedan građanin iz Foče ne mora poznavati. Po

24

25

26

27

28

29

30

1 dvadeset, trideset kilometara su daleko ova mjesta od Foče. Kozja Luka, ima 25
2 kilometara daleko. Tako da ja ne mogu potvrdno odgovoriti.

3 P: U redu.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, ne znam da li želite
5 da nastavite na ovu temu, ali da li bi možda bilo od koristi da skrenete pažnju
6 svedoka na imena ljudi koji su povezani sa Fočom. Na 1. stranici je gospođa koja
7 ima nekih 80 godina, Šerifa Bostandžić, broj 48; 46, oprostite.

8 SVEDOK: I nju sam poznao. I ona je iz Foče. Samo njenu sudbinu, ne
9 znam ništa.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] 166, 167 na 3. stranici. A ne, 167, 168,
11 na 3. stranici pri dnu, gotovo pri dnu. Dakle 167, 168 Hasan Kamenica, koji mora
12 da je imao oko 80 godina iz Foče.

13 SVEDOK: Kamenica, ne znam.

14 G. TIEGER: [simultani prevod]

15 P: A pod brojem 141, Smail Hajrić? U vreme smrti imao je oko 60 godina.

16 O: On je Fočak, ali nešto Vas nisam uključen da bi ga negde viđao i da
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 znam o njemu mnogo više. Ali, znam da je Fočak.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, da li imate imena
3 osoba koja su radila u bolnici ili pak - ?

4 G. TIEGER: [simultani prevod] Ne, časni Sude. Ne bih skretao pažnju
5 svedoka na konkretnu osobu.

6 P: Da završim sa ovim spiskom, da ne idemo sada kroz sva imena osoba
7 koja su iz Foče. Sve osobe sa spiska koje smo videli, koje su iz Foče i koje ste
8 Vi poznavali ili ste čuli za njih, sve te osobe su bili Muslimani, zar ne?

9 O: Da.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, pretpostavljam da
11 postoje neki podaci o tome pod kojim okolnostima i, naravno, ekshumacije bilo
12 šta što bi moglo biti masovna grobnica ili pojedinačna grobnica. Ne znam da li
13 ima nekih drugih dodatnih podataka koji se mogu povezati sa ovim spiskom koji
14 vidimo sada prvi put.

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Da, ali mislim da to nema potrebe da se to
16 uradi u prisustvu svedoka.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, naravno. Ali, želeo sam da to bude
18 čisto za Pretresno veće. Pretpostavljam da svedok ne može ništa da nam kaže, da
19 nam navede neke dodatne pojedinosti.

20 G. TIEGER: [simultani prevod] Da. Mi ćemo nabaviti te informacije za
21 Veće čim to bude moguće. Nemam dodatnih pitanja.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da možemo da nastavimo i
23
24
25
26
27
28
29
30

1 najverovatnije završimo danas. Pretpostavljam da tehnička služba i prevodioci
2 nam neće zameriti ako nastavimo. Tako da ćemo završiti pre 19h.

3 Sudiya Hanoteau ima pitanje za Vas.

4 Ispituje Pretresno veće:

5 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Gospodine, govorili ste o delima
6 koja su počinjena pre rata. Reč je o krađi lekova i druge medicinske opreme u
7 bolnici, zar ne? Vi ste govorili o tome?

8 O: Da.

9 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Na osnovu čega tvrdite ili
10 pretpostavljate da je reč o krađi koju su počinili Muslimani koji su želeli da
11 naprave zalihe, imajući na umu kasnije borbe?

12 O: Ja sam rekao da sam u kući Bašić Emine našao u neispravnom zamrzivaču
13 25 kilograma vate koju je iz bolnice nosila svaki dan i, na neki način,
14 obezbijedila zalihe. To joj ne treba za kuću nikad.

15 I bila je manija pripremanja materijala za eventualni rat jer se osećalo
16 nekoliko dana pred april da će izbiti rat. Tako je bilo saznanje kod svih
17 radnika zaposlenih.

18 Ja sam Vam maloprije govorio koliko je bilo žrtava i kakvi su uslovi i
19 kakva je napetost bila stanovništva. Užasna napetost. Svak' se svakog bojao i
20 niko u nikog imao poverenja nije. Kako je oružje dijeljeno, čuli ste. Ne znamo
21 mi, ali smo ga dobijali. Izvolite.

22 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala, gospodine. U kojim
23
24
25
26
27
28
29
30

1 okolnostima ste pronašli tih 25 kilograma vate u kući Emine Bašić? Da li je to
2 bila kuća Vašeg prijatelja? Da li ste bili u nekakvom odnosu?

3 O: Stan je bio u dijelu Foče, kilometar od mog stana, u Gornjem Polju.
4 Kad su se građani vratili u kuće, onda su me zovnuli na hirurgiju, "dođi da
5 vidiš šta tvoja kolegica ima u kući". Mi smo došli kolima i pokupili tu vatu svu
6 iz kuće i donijeli u bolnicu. Taka je pro... metoda bila otkrivanja. Ja sam
7 lično kolima otišao i pokupio vatu, ali su me obavijestili telefonom.

8 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] A gde je bila ta gospođa u tom
9 trenutku?

10 O: Ona je napustila grad. Muslimani su tada bili napustili grad. A kad
11 su se građani, Srbi iz bolnice i... u kuće vratili jer je bila gužva tada, onda
12 smo u kućama nalazili svašta. Ja sam u svom stanu našao demoliran stan i pola
13 stvari je pokradeno; i dječji nakit, sve mi je odnešeno što se tiče toga. Ali,
14 ja sam samo rekô šta je bilo, mene - mislim, da Vas ne zamaram s tim.

15 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da li je bilo još nešto drugo osim
16 tih 25 kilograma vate? Odnosno, hoću reći da li je bilo i sličnih drugih takvih
17 primera?

18 O: Kod našeg medicinara Mandža smo našli - tako su mi javili, pa smo
19 došli i uzeli - stotinu ampula amonijaka, koje su kasnije farmaceuti rekli da je
20 taj amonijak spreman samo za trovanje vode. Što je kod njih bilo, mi to ne
21 znamo. Mi to ne možemo tvrditi, ali je kod njih nađeno sto ampula amonijaka.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 I sad da ne, da ne griješim dušu, bilo je napeto stanje i kod Srba i kod
2 Muslimana, što jest. I još jedan podatak, ako dozvoljavate, ubijeno je 646 Srba,
3 ali je isto tako, evo vid... čuli ste i, i /nerazgovetno/ spiskovi da je i s
4 druge strane ubijeno. Samo je to išlo nekakvim redom, kako je ko koga osvajao.

5 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala, gospodine. Drugo pitanje, kad
6 je reč o KP domu, pre tih događaja, to je bio istinski zatvor, zar ne?

7 O: Bio je zatvor sa m...mnogo bolesni... odnosno, zatvorenika. Tu su
8 bile i žene zatvorenice i sve vrste kriminala u KP domu. To je veliki zatvor,
9 poznat u Bosni i Hercegovini, Kazнено-popravni dom Foča.

10 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da li ste pre toga bili u tom
11 zatvoru? Da li ste ga videli? Dakle, pre tih događaja.

12 O: Pa ja sam ulazio kao službeno lice, kao medicinar kad nam je nešto
13 trebalo od lijekova, bolnici i KP domu, mi smo vršili razmjene. Imo sam kolege,
14 prijatelje, medicinare, i Srbe i Muslimane, prije rata, koji su radili u KP
15 domu. Onda je bila i rad... bile su i radionice i te radionice su pravile neke
16 stvari za bolnicu. Zato sam upoznat s KP domom.

17 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Bolničari iz bolnice su odlazili u
18 KP dom da pruže negu?

19 O: Ne. Tamo su imali svoju ambulantu, prije rata. Jedino sam ja išao kao
20 iskusan medicinar za vrijeme izbijanja rata po naređenju direktora, pošto tada

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ambulanta nije bila, da pružimo Muslimanima uslugu. To je istina.

2 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] U KP domu u vreme sukoba, da li je
3 još uvek bilo zatvorenika, dakle, ljudi koji nisu bili Muslimani, ali koji su
4 bili zatvoreni? Da li je bilo uobičajenih "mušterija" KP doma tada?

5 O: Kad su izbili sukobi i kad je prvi broj ljudi zatvoreno u KP dom,
6 građana, bivši zatvorenici su obili sobe i pobjegli iz KP doma i više se nikad
7 nisu vratili u KP dom. Ta... od tada je bio KP dom oslobođen od starih
8 zatvorenika.

9 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala, gospodine.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] I ja imam nekoliko pitanja za Vas. Rekli
11 ste nam da ste Vi bili jedini koji je išao u KP dom kao zdravstveni radnik. Da
12 li treba onda da zaključim da osim Vas nijedan bolničar, zdravstveni radnik,
13 znači, ni bolničar niti lekar, nije išao tamo?

14 O: Išao je ovaj... Ja sam malopri... re...rekao, ako ste razumil...
15 shvatili, u odsustvu ljekara koji su radili mnogo u bolnicu, mene su povremeno
16 slali dole, desetak dana. KP dom je zvanično držao doktor Dobrilović Milovan,
17 koji je liječio ljude. O... ne znam detalje kad je išao, kol'ko je išao, ali
18 znam da je on išao sa ljekarske strane.

19 A za previjanje i njegu i lijekove sam išao ja, rekao... kako sam rekao,
20 desetak dana.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodin Dobrilović -

22 O: Dobrilović Milovan.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] - on je Srbin, Hrvat, Musliman?

24 O: On je s... Crnogorac, rentgenolog. Radio je u Foči.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi ne znate ko ga je tamo poslao jer
2 rentgenolog je -

3 O: A znate, nije potreban rentgenolog nego ljekar sa, sa diplomom da
4 može pružiti pomoć ljudima u ratu, u ratu. Evo vidite i bolničari su mogli
5 pružit pomoć da se pomogne ljudima. Više nije u pitanju hoće li biti hirurg,
6 hoće li internista, nego jedan ljekar. Svaki ljekar koji je završio fakultet, on
7 je sposoban da pruži pomoć i sa slušalicama i da pregleda. Ali je slat onaj
8 ljekar koji najmanje ima posla u bolnici, znate. Jer, ako je bilo puno ranjenika
9 i s jedne i s druge strane onda je trebalo raditi sa njima, a slobodnog ljekara
10 poslati na druge poslove.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Još jedno pitanje: govorili ste o
12 ukradenom amonijaku, odnosno ampulama amonijaka. Rekli ste da su tamo bili kako
13 bi se zatrovala voda za piće. Na osnovu čega ste zaključili da je to svrha toga,
14 da su to uzeli i čuvali?

15 O: Mogu odgovoriti?

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, izvolite.

17 O: Ja nisam rekô da otruju vodu, nego smo, kad smo našli amonijak pitali
18 farmaceuta za šta može služiti. Farmaceut je objasnio, stručno, da to služi za
19 trovanje vode. Je l' on htio otrovati vodu, nije? Ja to ne znam. Zašto je čuvô u
20 kući? I to ne znamo.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kada ste rekli: "Kasnije smo shvatili.
22 Rekli su nam stručnjaci da je to bilo za trovanje vode." To je zato što Vam je
23 zapravo taj stručnjak rekao da je amonijak nešto što se može upotrebiti ili se
24
25
26
27
28
29
30

1 uobičajeno koristi za trovanje zaliha vode?

2 O: Samo je rekao da se s ovim može otrovati velika količina vode i ništa
3 više.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Da li je amonijak bio lako
5 dostupan u mestu gde ste Vi živeli?

6 O: Na svim odelenjima imaju ormari za lijekove da se zaključaju, ali su
7 dostupni medicinskim radnicima jer mi to radimo. Ja... nijedno odjelenje nema
8 amonijaka u bolnici. Mogu biti samo apoteke ili neke laboratorije.

9 Odakle je taj amonijak, kako je došlo do njega, što ga je skupljô u
10 tol'kim količinama? Mislím, teško je to govorit svakome. Može se naglabati, al'
11 to nije pošteno da se kaže zbog toga, jer mi ne znamo.

12 Ja, na primjer, nisam siguran zašto ga je držô. Siguran sam u one
13 lije... zavoje što sam rekô, jer je svak želio da skupi malo zavoja ako bude
14 ranjavanja da može pružiti sebi i svom narodu pomoć.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Potrebna mi je pomoć strana u ovom
16 trenutku. Amonijak, koliko je meni poznato, ali engleski nije moj materinji
17 jezik, je tečnost koja se može koristiti u zdravstvene svrhe, ali se koristi i
18 za čišćenje drveta ili ako hoćete da ga ofarbate i može se kupiti bilo gde, u
19 bilo kojoj prodavnici. Da li pogrešno shvatam šta je amonijak? Recite mi, ako
20 grešim.

21 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja kao krivični zastupnik mogu da kažem da
22 je amonijak nešto što moji klijenti ponekad bace u oči ljudi kada ih pljačkaju.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. To znam. Amonijak je nešto s čime se
24
25
26
27
28
29
30

1 treba pažljivo postupati jer je to opasno. Ali, možda gospodin Tieger može da mi
2 pomogne.

3 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja ne mogu ništa više da Vam kažem od onoga
4 što sam Vam sada rekao.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, da li Vi možda znate
6 nešto više o tome šta je amonijak?

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Ne bih želeo da ovo sad spustim na nivo
8 nekih familijarnih razgovora, ali ako me pitate, da, to je supstanca koja ima
9 oštar miris, koja se koristi u kućama veoma često kao sredstvo za čišćenje;
10 barem koliko ja znam.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, imamo sličnu predstavu o tome šta
12 je amonijak, no proverićemo. Ne bih se usudio da pitam prevodioce da nam
13 pomognu. Ne znam koju je reč svedok upotrebio na svom jeziku.

14 PREVODILAC: /nedostaje simultani prevod/

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Čini mi se da je to upravo ono što
16 sam i ja mislio.

17 Moje sledeće pitanje - oprostite, ovo mi nije bilo jasno - rekli ste
18 "Kada su se Srbi vratili u svoje domove". Tada ste govorili o tome kako ste
19 pronašli vatru, rekli ste: "I ja sam se vratio u svoju kuću." No, recite nam kada
20 ste otišli? Jer, ako ste se vratili, to znači da ste prvo bili otišli.

21 O: Rekao sam, 7. su bile barikade, otišao sam u bolnicu. Nisam se vraćao
22 dok se Foča nije oslobodila. Bio sam cijelo vrijeme u bolnici. Kad je, kad su
23 srpske snage zauzele sve dijelove Foče, onda smo mi slobodno iz bolnice

24

25

26

27

28

29

30

1 izlazili, obilazili svoje stanove. Ja sam za desetak dana ušô u moj stan i
2 utvrdio - demoliran stan. Tako su i drugi radili.

3 A na početku sam rekao gdje su ljudi otišli. Svaki iz dijelova gdje su
4 bili opasni, otišô u neko drugo mjesto, kilometar, pola kilometra u bolje
5 mjesto.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala na odgovoru. Nemam više pitanja.

7 Da li - skoro više nemamo vremena na trakama - da li usled pitanja
8 sudija, imate nekih dodatnih pitanja?

9 G. TIEGER: [simultani prevod] Samo jedno, časni Sude.

10 Dalje unakrsno ispituje g. Tieger:

11 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

12 P: Gospodine Đorđeviću, niste li Vi imali veću količinu medicinske
13 opreme u svome domu za koju ste shvatili da je nestala kada ste se vratili?

14 O: Da.

15 P: Možete li nam reći koja je to bila medicinska oprema koja je
16 nedostajala u Vašem domu?

17 O: Ja Vam molim samo da obrazložim vrlo kratko. Ja sam predavač prve
18 pomoći po školama i po mjesnim zajednicama predajem prvu pomoć. Imam sad u kući
19 da dođete torbe, pune torbe svih zavojnih materijala da mogu pružiti prvu pomoć.
20 A obzirom da radim na hirurškoj grupi, u svako doba noći otkako sam postao
21 medicinar, ja imam materijala u kući da pružim pomoć. A taj materijal koji ste
22 Vi pitali, to su gaze, zavoji, itd.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Đorđeviću, pitanje nije bilo
24 kako to da ste imali tu opremu, već da nam kažete šta je to bilo.

25 SVEDOK: Zavoji, gaze, koja prazna šprica, koja injekcija za bolove i
26 torba sa crvenim krstom. To.

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodin Tieger.

2 G. TIEGER: [simultani prevod] To je sve.

3 G. JOSSE: [simultani prevod] Imam pitanje koje proizilazi upravo iz ovog
4 pitanja.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali to morate uraditi ili brzo ili
6 pak moramo da napravimo pauzu.

7 G. JOSSE: [simultani prevod] Imamo još jedno proceduralno pitanje. Ne
8 moramo nužno o tome govoriti danas, ali možda bi bilo bolje.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Postavite najpre pitanje
10 svedoku.

11 Dodatno ispituje g. Josse:

12 [Branilac ispituje putem prevodioca]

13 P: Pitanje je: kada ste otkrili nešto do Vaše imovine u toj
14 improvizovanoj ambulanti u Elektrodistribuciji, recite nam da li je to bila ona
15 medicinska oprema iz Vašeg doma?

16 O: Našao sam kutije gdje piše "Slavko", da. Gdje piše "Slavko Đorđević",
17 "Rada Đorđević". To sam se uvjerio da su to moje kutije od mog materijala. Da.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da je to svedok već rekao.

19 Gospodine Đorđeviću, ovime je završeno Vaše svedočenje na ovom Sudu.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Ja Vam se puno zahvaljujem što ste došli. I Pretresno veće je itekako svesno da
2 događaji o kojima ste govorili, da Vama nije bilo lako da se tih događaja
3 prisetite i da su to bolne stvari. I Pretresno veće Vam je veoma zahvalno što
4 ste došli da odgovorite na pitanja strana i sudija. Puno Vam hvala i želim Vas
5 srećan povratak kući.

6 Molim poslužitelja da izvede svedoka iz sudnice.

7 [Svedok se povlači]

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, ako kažete da ne moramo
9 danas govoriti o proceduralnom pitanju?

10 G. JOSSE: [simultani prevod] Da. Ne moramo. To je više jedan zahtev
11 upućen Tužilaštvu koji može da sačeka.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda ćemo kasnije se pozabaviti dokaznim
13 predmetima, jer bih želeo da izbegnemo da nemamo više vremena i da to ne bude
14 urađeno onako kako treba.

15 G. JOSSE: [simultani prevod] Evo, imam kartu.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Za to nam je potrebno samo tri
17 minute, ali budući da imamo svega minut vremena, onda ćemo to uraditi kada
18 nastavimo sledeći put, a mislim da će to biti u ponedeljak, budući da nemamo
19 svedoka za ovu nedelju. Dakle sledećeg ponedeljka, 7. novembra u sudnici broj 1.

20 Vidim, gospodine Krajišnik, da želite da se obratite Veću.

21 OPTUŽENI: Ja ću samo tri sekunde.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

2 OPTUŽENI: Vi ste meni obećali da ću se moći obratiti Sudskom vijeću, pa
3 Vas molim da to uskoro bude. Ništa drugo.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li bi Vam ponedjeljak odgovarao?

5 SVEDOK: /nerazgovetno/

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Onda nećemo imati pretres samo
7 za to. Ja sam shvatio da će biti rečeno kada gospodin Krajišnik želi da se
8 obrati sudijama, ali imaćete priliku da to učinite u ponedjeljak. Pretres ćemo
9 nastaviti u ponedjeljak u 9h ujutro, 7. novembra u sudnici broj 1.

10 ... Sednica završena u 18.13h.

11 Nastavak zakazan za ponedjeljak,

12 07.11.2005., u 09.00h.

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30